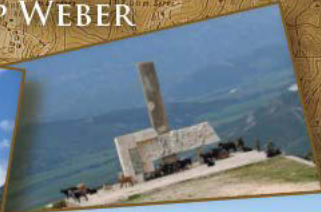


ALBÁNIE

ZEMĚ ORLŮ

FILIP WEBER



PRŮVODCE OFF-ROAD CESTOVÁNÍ

cestoffka.cz



 **Offroad výpravy nejen do Albánie**
(Ukrajina, Rumunsko, Tunis, Omán, Island...)

 **Trajektové lístky, letenky**

 **Satelitní telefony (prodej, zapůjčení)**

 **Služby cestovatelům**


cest  ffka
www.cestoffka.cz





Albánie - země orlů!

Filip Weber

Průvodce pro cestování
terénním autem
nebo
na enduro motocyklu

Napsal: Filip Weber, www.advrider.cz

Fotografie: Filip Weber, Roman Hrabě

Vydavatel: CompuNet s.r.o., www.compunet.cz

Sazba a tisk: Quercus s.r.o., www.potisk.com

Mapy: Autorská práva všech map vydavatelství Reise Know How, Německo.

Mapy Reise Know How zakoupíte v KIWI Svět map a průvodců www.kiwick.cz nebo přímo na www.reise-know-how.de. Dostupné jsou také digitální verze map pro Touratech QuoVadis, Fugawi, OziExplorer a další mapové programy.

Rok vydání: únor 2010, první vydání

ISBN: 978-80-254-6460-1

Předmluva

Pokud hledáte turistického průvodce, tak knížku zase klidně odložte. Tato knížka si neklade za cíl suchý popis země s výčtem turistických zajímavostí a senzací.

Knížkou bych rád představil Albánii tak, jak jí většina lidí nezná. Jako velmi přátelskou a překrásnou zemi. A Albánce jako přátelské a pohostinné lidi.

Samozřejmě záleží na tom, kterou část země navštívíte. Pokud se zaměříte na velká města a pobřeží, tak odjedete znechuceni. Musíte do hor, do vnitrozemí. K tomu potřebujete terénní auto, enduro motorku, horské kolo nebo třeba jen batoh a pohorky.

I když Albánie se už také velmi mění, tam kde dříve vedly kamenité stezky pro osly, se už staví asfaltové silnice. Tak pospíchejte, než se země zcela poevropští. Ale upřímně - asfaltová silnice je pro místní požehnáním.

V první části knížky vyprávím o svém putování Albánií za posledních deset let, abych ukázal, jak je Albánie pohodová a Albánci přívětiví. V druhé části jsem popsal několik zajímavých tras pro inspiraci. Všechny popsané trasy jsou sjízdné pouze terénním autem 4x4 nebo na enduro motorce.

Některé texty již byly zveřejněny na mém webu, ale knížka je knížka. Přivítám připomínky a náměty.

Filip Weber
filip@weber.cz
www.advrider.cz

Obsah

Předmluva	5
Kde byli nejlepší lidé?	7
Poprvé	9
Albánie – země orlů!	11
Albánií na motorce	17
Velká výprava	27
Tentokrát autem	49
Trasy	59
Slovníček	91

Kde byli nejlepší lidé?

Seděl jsem večer v Německu v Hechlingenu v hospodě. Dostal jsem se sem vlastně náhodou, protože jsem v jednom časopise vyplnil anketu a vyhrál tak víkendový enduro trénink v Enduro parku BMW Hechlingen.

A jak tak v pátek po příjezdu sedím v té hospodě a piju si svoje pivo, tak si na bar sedli chlapíci v mikinách a tričkách HP2, BWM Fahrer Training a tak podobně. Aha, to asi budou instruktoři. Způsobně se zvedám od piva a představuji se jim. Pokývají hlavou, pronesou pár zdvořilostí a více si mě nevšímají.

Hm, tak si sedám ke svému pivu a dlabu večeri. K vedlejšímu stolu si sedá skupina čtyř chlapíků a začíná se bavit, světe div se, rusky. Okamžitě pookřeji, jsem anti-sovětský rusofil a dávám se s nimi do řeči. Potěšilo je, že umím rusky, vyprávím, že jsem letos přes Moskvu cestoval do Mongolska. Jenže rozhovor uváznu na mrtvém bodě a tak si tak sedím v té hospodě sám.

Teda ne sám, ale s pivem. A tak si s ním filosofuji, jak jsem kdy cestoval, jaké jsem potkal na cestách lidí. V Mongolsku jednoduché, ale milé. V Moskvě arogantní, na Sibiři báječné. V Libyi hrdé a přátelské, jenže zakomplexované islámem. V Turecku, v Maroku, v Indonésii, v Thajsku, v Malajsii, v Rumunsku, na Ukrajině, na ostrově Réunion, na Sumatře, v Anglii, ve Skotsku, v Norsku, ve Státech. A tak všude možné, kde jsem byl.

A jací ti lidé byli. Komunikativní, pohostinní, odtažití, nepříjemní.

A víte, co jsem po třetím pivě vymyslel? Kde byli nejlepší lidé? V Albánii!



*Správce kláštera ve Frashëri
Horské paneláky na trase Kelčyra - Osum*



Poprvé

O Albánii, jako o cíli cesty, jsem si přemýšlel už dávno. Jenže v devadesátých letech tady proběhlo ozbrojené povstání, pak lidé pro změnu vsadili v roce 1997 na úžasnou hru letadlo, a když zjistili, že o všechno přišli, tak zaútočili na armádní sklady a vykradli zbraně. A navíc sousedky z ulice vždycky vyprávěly, jak je v Albánii nebezpečno.

Poprvé jsem do Albánie vyrazil v roce 1999. Tenkrát jsem byl s kamarádem a jeho přítelkyní jezdit na motorce v severním Řecku po horách. Povedlo se mi vybrat takové cesty, že se to dvojici přestalo líbit (ani se jim nedivím), a tak jsme se rozdělili. Já vyrazil na jeden den do Albánie.

Odvahu mi pozvedli hned na hranici. Řecký celník se koukl na moje BMW, pokýval hlavou a řekl něco ve smyslu – krásná motorka, není škoda jí vozit do Albánie? A sakra. Albánci mě pustili do země bez problémů a jako asi poslední návštěvník jsem zažil jejich úžasné tlusté knihy, kam na hranici vyplňovali všechny údaje z pasu a techničáku.

Za hranicí byla nádherná úplně nová silnice. Jenže ta po pár kilometrech skončila a já odbočil po šílených serpentínách na město Sarande. Dneska už vede silnice z hřebene jinudy a je nově postavená. Ve městě Sarande jsem zabloudil a místní policajti se samopaly mi potvrdili, že ta cesta co vede přes městské smetiště, je opravdu hlavní cesta na Vlore po pobřeží. To nebyla cesta, to byl tankodrom. Uzounká cesta sotva na auto, neuvěřitelně rozbitá, bez stopy asfaltu.

Minul jsem ponorkovou základnu, v zátocě viděl hrající si delfíny a dojel do města Himare. Tam jsem si říkal, že přeci to nemůže být taková divočina a musí zde být i něco k jídlu. Bylo, výborná restaurace s točeným pivem, vedl jí Řek, uměl anglicky a vyprávěl o zemi. Nenarodil se zde, ale zemi měl rád a přes všechny problémy o ní vyprávěl hezky. Dál jsem tenkrát nedojel, otočil jsem se a jel zpátky, abych se do tmy dostal přes čáru zpět do Řecka.

Ještě jsem se pokusil navštívit ponorkovou základnu, ale voják se samopalem byl dost ostrý. Jenže na cestě stála krásná zelená Škoda Octavia s kolem na střeše a pražskou SPZ. Tak se ptám: „Kde jsou ti Češi z tohohle auta?“ „Jací Češi“, diví se voják, „to je našeho velitele!“

Mimochodem, ponorku koupila Česká republika a řeší se její přeprava do Vojenského muzea.

1999

Albánský horský osel



Albánie – země orlů!

Albánie, kromě kousku kolem Tirany, to jsou jen hory. Drsné, pusté, přes 2000 metrů vysoké. Mezi Vlore a Sarande je hřeben pohoří Mali Cikles přímo nad mořem a je zde i nejvyšší sedlo Logorase. Další pohoří kousek od hranic s Řeckem je Dangelia, pak Nemertsia, uprostřed země je Ostrovica, na východě u hranic s Makedonií pak Mali Korabit a nejvyšší hora Albánie Korabit 2753mnm. Na severu albánské alpy - Bjeshket e Namuna / Prokletije.

Hory, hory, hory. A také, jak už to v horách bývá, chudoba. A v Albánii chudoba umocněná chudobou celé země. Do sousedního Srbska, Černé hory a Chorvatska EU a OSN vráží hromady peněz a místní na tebe koukají jen jako na hejla, který je buď z OSN a veze peníze nebo je turista a přijel peníze utratit. To v Albánii neznají! Tady jsi HOST! Prostě jsi člověk, který přijel obdivovat jejich zemi a přijel jsi je navštívit. Nutno tedy podotknout, že se musíš chovat jako na návštěvě – slušně a uctivě.

Beraní hlavy

Další výpravu jsme podnikli společně s kamarádem. Albánie nás tenkrát uvítala deštěm, ale šeredným. Totálně promoklí jsme si postavili stany v údolí, které vedlo do vesnice Poličanv v centru pohoří Nemeckes. Nádherné výhledy na zasněžené hory, pod námi divoká řeka. Stany jsme si zašili hluboko do roští, stranou od silnice. Zbytečně, tady nebyl nikdo, kdo by nám chtěl ublížit. Druhý den jsme objeli celé horské údolí až na řecké hranice a po druhé straně zpátky do vesnice Poličan, kde byla výborná hospoda. Místní vybranou lahůdku – beraní hlavy

a játra - nám servírovali společně s čerstvou cibulkou, jogurtem, kozím sýrem a výtečným pivem Tirana. A hlavně, byli tak nadšení, že jsme přijeli, že se celá vesnice na nás chodila dívat a zdravit se s námi. Naprosto srdečné přijetí.

Horké prameny

Z těchto hor jsme přejeli k horkému prameni u města Përmet. Bývalé lázeňské město bylo tenkrát naprosto rozpadlé. Hlavní náměstí vypadalo asi jako u nás za doby, kdy komunistická strana hlásala, jak se máme dobře. Jenže na kraji města byla hospůdka a tam nám místní bordelmamá napekla výtečné kotlety a napájela nás úžasně vychlazeným pivem. A všichni místní, co šli kolem, tak nás zdravili a zdravili. Snažili se dát do řeči, někdo rusky, jiný německy, další italsky a dokonce i anglicky. A všichni nadšení a komunikovali a komunikovali.

Cesta na Frasheri

Od horkého pramene jsme se vydali kamarádovou oblíbenou cestou – brod přes ne zrovna malou řeku a pak bahnitá cesta nahoru do hor. Cesta kopíruje údolím věrně řeku, jenže ta je uzavřena v uzounké skalní soutěsce na dně kaňonu a vidět je jen občas. Cesta byla docela dramatická. Nejdříve jsme se museli probrodit bahnitými kolejemi vyjetými od nákladáků. Pak přišly závaly, kde byla prošlapaná cesta od oslů a my si museli proházet svojí cestu a motorky si vzájemně držet, aby nespadly ze srázu. Vrcholem bylo nenápadné bahnité pole, kde jsme oba motorky zahrabali do lepivého hlubokého bahna tak, že jsme museli sehnat ve vzdálené vesnici honáka s mu-

lou, aby nás vytáhl. Tomuto člověku nejenom že práce nevadila, ale on byl naprosto nadšen, že tam přijeli cizinci, snažil se s námi povídat, vlastníma rukama po kolena v bahně pomáhal vyprošťovat motorky a na závěr jsme mu museli peníze za pomoc doslova vnutit!

Frasheri

Na vrcholku této cesty byla vesnice Frasheri, kde nás místní vzali do muzea, provedli nás, udělali výklad, samozřejmě albánsky. Na tom ale nezáleželo, oni z nás měli takovou radost a tak se nám věnovali, že jsme nevycházel z údivu.

Z Këlcyrë na Berat jsme pak pokračovali nezapomenutelnou cestou. V mapě značena jako hlavní, ale cesta byla prašná, místy dlážděná kočičími hlavami. Vedla přes další nižší pohoří a uprostřed toho pohoří stály paneláky – komunista tu postavil vesnici. A zase jsme potkávali lidi, kteří nás zdravili a snažili se dávat do řeči.

Gjerbes

Další krásné přivítání nás čekalo v horách Kulmakës. Tady ve vesnici Gjerbes se kolem nás vesničané jen sesypali a povídali a povídali. Měl jsem tehdy jedinou mapu Albánie, která byla k sehnání v Evropě. Na této mapě byla dále horským údolím od Gjerbes na Elbasan červená silnice první třídy. Ukázal jsem jí místním, ti jí chvíli studovali a pak se mohli utlouct smíchy. „Ano je tam cesta, ale jezdíme tam jen v horkém létě, ona totiž vede 30km řečištěm. Ted', na jaře, je tam po krk vody!“

Bohužel cesta zde končila, dál korytem řeky se opravdu pokračovat nedalo. Kolem fantastické kopce. Spali

jsme kousek od hlavní cesty, bylo na nás krásně vidět a nikdo si nás ani nevšiml – to jako ve zlém si nás nikdo nevšiml. V dobrém to bylo naopak, šli kolem s osly do vesnice, ke které vedla cesta přes původní klenutý turecký most a pak nahoru do hor. Zastavili se a popovídali. Ráno jsem bloumal kolem řeky a procházel se tam člověk, který tvrdil, že je fotograf z novin z Tirany. Příjemně povídal a z řeči bylo jasné, jak má svojí zemi rád a hlavně jak je rád, že my jsme se přijeli podívat.

Pohraniční silnice

A tak jsme putovali další den kaňonem Devoli až k Ohridskému jezeru, kde jsme se rozloučili. Kamarád odjel přes Albánii do Makedonie a pak až do Moldávie. Já se vracel po horské silnici, která vede po hranici Albánie a Řecka.

Mimochodem, když jsem tudy jel před lety z druhé strany po horské cestě Řeckem, tak jsem z kopečku koukal na hranici lemovanou bunkry. Najednou kousek ode mě ze smrčků vyskočili dva chlapi s pytlem přes rameno, no jak z Krále Šumavy, přeběhli hranici, přeskočili cestu a pádili do údolí směrem do Řecka.

Silnice na hranici Řecka a Albánie stále pozvolně stoupá do hor a ve městě Leskovic se ostře láme přes sedlo a padá serpentunami opuštěným kaňonem do údolí řeky Vjoses. Na těchto opuštěných serpentínách mě v podvečer dojel černý mercedes a držel se těsně za mnou. Už jsem si říkal, že to je asi průšvih. Nechal jsem se předjet, on zastavil a předjel jsem ho. Pak jsem jim ujel v zatáčkách a po chvíli mě zase na rovině dojeli. Pak jsem zastavil a řekl si, nějak to dopadne. Zastavili u mě,

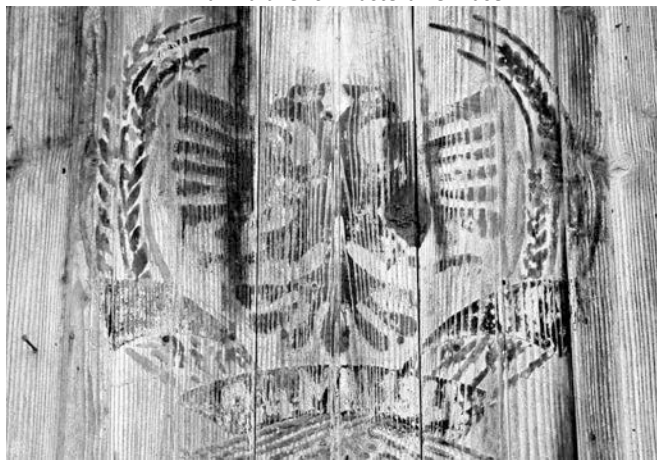
dva chlapi a holka. Nevěřil jsem svým očím – pozdrav, rozhovor v angličtině, koš s jídlem, víno a piknik u cesty. A komunikace na téma jak mají svojí zemi rádi a jak jim nezbývá, než pracovat venku.

Učitel u pramene

Po víně jsem byl trochu vláčný. Silnice vedla zpátky na řecké hranice přes města Përmet a Gjirokaster. U Përmet jsem se opět zastavil u horkého pramene. A jak se tak koupou, tak přišel chlápek s dvěma malými kluky a koupou se taky. Chlápek vidí, že nemám mýdlo, tak mi půjčuje svoje. A dává se do řeči, umí hezky anglicky, byl prý učitel, pak se živil jako řidič kamiónu a teď je bez práce, ale příští týden jede ven a práci určitě dostane. Opět úžasně milý člověk. S tím jsem tehdy Albánii opustil.

2004

Znak na dveřích kláštera ve Frasëri





*Pomník bojů II.světové války, pohoří Nemertsika
Oltář pravoslavného kostelíka u Kělcyřě*



Albánií na motorce

Rozhovor s Vladimírem Krocem v pořadu Světem Křížem krážem, ČRo Rádio Česko.

Kolikátá to byla návštěva této země?

Byla to moje osmá návštěva této země. Poprvé jsem tam byl před osmi, možná devíti lety, a od té doby se tam vracím každý rok, protože ta země mě naprosto fascinuje. To platí stále, i když musím přiznat, že po letošní návštěvě už jsem byl skoro zklamaný, protože se z Albánie stává čím dál tím víc evropská země.

Což ale určitě rádi slyší právě Albánci. Co je tím hlavním motivem, proč se tam vracíte?

Jsou to obyvatelé a jejich pohostinnost. Jsou to neuvěřitelně příjemní lidé, velmi komunikativní. Brzy si uvědomili, že bez znalosti cizích jazyků se nepohnou dál, takže umějí anglicky, někdo mluví italsky, někdo německy. Dá se s nimi povídat - jedete na motorce a oni na vás mávají, jedou kolem na oslu a kynou vám. Jsou výborní.

Těch obyvatel jsou necelé čtyři miliony a abychom ještě řekli rozlohu, to je 28 748 kilometrů čtverečních. Kudy vedla motocesta do Albánie?

Moje první cesta vedla do Albánie před devíti lety, když jsem přijel z Řecka, kde jsem jezdil po horách, a zkusil jsem to jen na jeden den. Když jsem přijel na hranici, tak mě trochu vyplašilo, že celník koukal na mou motorku a říkal: „Není to škoda vozit ji do Albánie?“ Ale pak jsem tam strávil ten jeden den a všichni tam byli úplně úžasní, když jsem šel někam na jídlo, tak se mě vyptávali, jak se mi tam líbí a vyprávěli mi o své zemi a byli velice nadšení.

Jakou řečí jste se tehdy dorozumívali?

Vzhledem k tomu, že já mluvím akorát anglicky a rusky, tak anglicky. Šlo to už tenkrát, těch pár slov se dá vždycky dohromady.

A ta poslední cesta, která se uskutečnila nedávno v polovině září?

Jeli jsme jenom na krátkou dobu, protože já jsem si letošní cestovatelskou dávku už vybral v Mongolsku. Tak jsem jenom zaskočil do Albánie. Čistého času jsme tam byli jenom čtyři dny a bohužel to bylo před čtrnácti dny, kdy celou Evropou a Středomořím postupovaly bouře, takže jsme na motorkách pěkně zmokli.

Kudy jste jeli?

Jeli jsme z Benátek trajektem do přístavu Igumenica v Řecku. Tam odtud už to jsou necelé dvě hodinky cesty po dobré silnici na hranici s Albánií. A protože já nejsem příliš přítelem cestování na motorce po evropských silnicích, tak do Benátek jsme se dovezli i s motorkami autem. A auto jsme nechali v Benátkách.

Dnes když člověk překročí hranice, je to zřetelné, že je v jiné zemi, že to není Řecko?

Samozřejmě, to je velice zřetelné. Já si ještě pamatuji, když před lety měli Albánci strašně tlusté knihy, kam složitě opisovali všechny dokumenty. Dneska už tu mají nové počítače a vůbec nedělají problémy. Člověk jim ukáže pas, ukáže jim techničák od motorky, oni si to zapíší a popřejí krásný pobyt.

Vy jste jeli na třech motorkách a celkem čtyři lidé, jeden pasažér byla manželka?

Ve zl jsem si s sebou manželku, tu jsem si vezl za se-

bou na motorce. Ona už se mnou takhle vloni projela celé Mongolsko, takže už jsme byli pěkně secvičení. A i na těch cestách, které v Albánii jsou, i když se země hodně změnila, tak spousta cest ještě zůstává kamenitých nebo bahnitých, trpělivě za mnou seděla, i když motorka klouzala po bahně ze strany na stranu.

Vy jste jako první zastávku zvolili ponorkovou základnu?

Ponorková základna je u města Himaré u průlivu mezi ostrovem Korfu. Z této ponorkové základny měly západní mocnosti mnoho let strach, protože netušili, co tam je a co se tam může a nemůže stát. Nakonec se ukázalo, že ponorka, co tam parkovala, byla naprosto neškodná, zapomenutá. Já sám nevím, co to je za ponorku, ale Česká republika ji asi před půl rokem zakoupila pro naše vojenské muzeum. Je to součást splácení albánského dluhu, a mimochodem Albánie je jedna z mála zemí, která prý uznala svůj dluh v celé jeho výši a zavázala se ho splácet a splácí ho. Sice ne zázračnými částkami, bude ho splácet dlouho, ale splácí.

Co je tam dnes k vidění?

Stále je to vojenský objekt, takže se na něj smíte kouknout jen přes záliv na vzdálenost 300-350 metrů. Parkovaly tam nějaké maličké vojenské lodě, ale nejsem expert, netuším, co to bylo. Přímo do toho vlastního objektu se nesmí, ten je stále vojenský. Kousíček vedle je krásný objekt, stará turecká pevnost, a ta je přístupná a vedle ní je pěkná restaurace v řeckém stylu. Její majitel mluví trochu rusky, což je velice překvapivé, a vždycky vzpomíná na Stalina. Ale ne v dobrém. Mám s ním krásný zážitek, když před několika lety Albánie byla ještě hodně

na kolenou a lidi se tam měli hodně špatně, tak on tam tak chodil, kopal odpadky do příkopu a vykřikoval něco v tom smyslu, jako „Albánie, země orlů, a takový bordel tady je!“

Proč se Albánii říká Země orlů?

Země orlů je to proto, že v Albánii jsou strašně vysoká pohoří, jedno vedle druhého. A nejvyšší sedlo, vyasfaltované a sjízdné, které je výšce 1200 metrů, je přímo nad mořem, takže se tam zvedá stěna přímo z moře. A Albánie je tak chudá země proto, že se tady nepěstují žádné plodiny, lidé se živí pouze pastevectvím, protože všude jsou vysoké nedostupné hory.

Nejvyšší bod země má 2753 metrů, což je dost.

To je hora Korábit, je přímo na hranici s Makedonií.

Je to opravdu tak, že se pomalu romantika divoké země vytrácí, že už přece jenom se stává víc a víc evropskou?

Je to tak. Všude se staví nové silnice, dokonce silnice, které byly před pěti lety opravené tak, že vzali prašný základ a vyasfaltovali ho, se teď dodělávají. Překvapila mě například pobřežní silnice, jak je nově předělaná.

Co se ještě mění? Předpokládám, že se tu buduje turistická infrastruktura.

Hlavně na pobřeží všude vyrůstají nové hotely, začíná to připomínat jadranské pobřeží. Bohužel většina peněz, kterými se výstavba hotelů financuje, pochází z organizovaného zločinu, ale to je prostě osud této země.

Je tam stále nebezpečno?

V Albánii je naprosto bezpečno, a pokud dojde k nějakému zločinu, tak to není v Albánii, ten zločin se provozuje v Evropě.

Pojďme zpátky k romantice. Najdou se tam ještě nějaká zákoutí, opuštěné pláže, romantické hotýlky?

Určitě, stačí jen trochu popojet od nejběžnějších turistických tras nebo těch hlavních tras, a naopak vyjet nahoru do hor a jste zpátky v té původní Albánii, kde není asfalt, kde jsou kamenné stezky, lidé jezdí na oslech, které zaparkují, přisednou do aut a jedou na trh. Pak se vrátí, zaparkují auta a nasednou na osly a vrátí se do té své vesnice.

Jak je to s cestováním na motorce po takové zemi?

To je úplně bez problémů, všude je naprosto bezpečno. Ti lidé mají v sobě pohostinnost a opravdu nikomu neublíží. Naopak - postavíte si stan kousek od vesnice a oni za vámi přijdou a donesou vám rakiji a chtějí si povídat, mají radost, že tam někdo je.

To jste opravdu celou dobu spali ve stanu?

Jednu noc jsme spali ve stanu, to bylo vysoko v horách, to naštěstí bylo celou noc hezky. Ale třeba noc předtím, když jsme spali u ponorkové základny, tak tam jsme zalezli do starých vojenských baráků, protože od moře šla bouře za bouří. A další noc jsme zase chtěli spát v horách, ale to jsme vzdali a vzali jsme zavděk maličkým hotýlkem v bývalém lázeňském městě.

Mění se ceny za ubytování?

Mění, samozřejmě. Už sem začali jezdit turisté, a tím, že Albánci jezdí do Evropy, tak vědí, jaké ceny jsou tam, a automaticky ceny uzpůsobují. Musím říct, že jak tentokrát hodně pršelo, tak jsme hodně zastavovali u různých restaurací a jednou jsme spali v tom hotelu, tak mě tam přišlo stejně draho jako třeba v Itálii.

Jaká je albánská kuchyně?

Výtečná. Je hodně podobná řecké kuchyni.

Co se tam pije?

Pije se tam kupodivu hlavně pivo, protože mají několik vlastních pivovarů, ale v jižní části Albánie se pije víno.

Jací jsou lidé v té jižní části země? Jsou jiní než na severu?

Určitě jsou. Dole na jihu žijí převážně etničtí Řekové. Pěstují víno a olivy, hlavně v poslední době tady vzniká velké množství nových vinogradů a olivových hájů. A jsou nesmírně pohostinní. My jsme třeba v horách dorazili ke klášteru, který nebyl nijak obydlen, nežili tam žádní mniši, ale byl opravený a zrenovovaný. Ve vesnici žije správce, který nás tam pustil. Před rokem a půl jsme s ním tady zažili krásný večer, kdy venku pršelo a on nás nechal v klášteře přespat.

Je nějak znát, že se zde 70 % obyvatel hlásí k islámu?

Vůbec jsem si nevšiml, že by tady převažovala islámská víra. Samozřejmě se tady nějaké mešity objevily, protože islámská víra má dost peněz na to, aby je financovala, ale Albánie je původně naprosto ateistická. Oni dokonce měli ve své ústavě, a chlubili se tím, že jsou první ateistická země na světě, tehdy byla naprosto zakázána jakákoliv víra. Dnes se lidé sice hlásí k nějaké víře, ale jsou velmi vlažní.

Albánie láká stále víc a víc našich turistů - co byste jim doporučil?

Rozhodně bych doporučil, když třeba jedete do Řecka, nejet přes bývalou Jugoslávii po dálnici, ale odbočit a

projet po pobřeží Albánií. Nebo naopak, když jste třeba na Korfu, tak si vyrazit na jeden den lodí, která vozí návštěvníky na prohlídku jednoho z největších amfiteátrů ve Středomoří.

K těm pozoruhodnostem: co vás nejvíc nadchlo za těch šest cest do Albánie?

Příroda. Mně se nejvíc líbí příroda. Města mě příliš nezaujala, to jsou města jako kdekoliv jinde na světě. Jsou tu antické památky, protože Albánie bývala římskou kolonií a spousta Římanů si tady kupovala pozemky a zakládala si tady svá letní sídla.

Jaký vztah mají Albánci k Česku?

Velice vřelý, dokonce se traduje, že v roce 1968 byla Albánie jediná země, která nám nabídla svoji leteckou vojenskou pomoc. V té době měli dvě stíhačky z druhé světové války.

Jak vypadá sever země? Liší se hodně od jihu?

Sever je naprosto odlišný, jsou to úplně jiné hory, jsou takové opuštěné, divoké, rozeklané štíty, hodně to připomíná malé Alpy. Je tu údolí řeky Valbone, to je nejkrásnější místo. Ve vesnici Tethi jsou zachované staré věže, kam se zavírali mužští příslušníci rodin, když si vyřizovali s někým krevní mstu, tak se tam zavřeli, aby na ně nikdo nemohl. V pohoří stejného jména jsme potkali skupinu českých alpinistů, to pohoří je naprosto úžasné, jediný problém je, jak se tam dostat. Nezbyvá než si pronajmout terénní auto. Pak je také samozřejmě problém, jak se vůbec dostat do Albánie. Většinou se to řeší tak, že se jede vlakem, mockrát se přeseďá, ta cesta je složitá. Ale stojí za to.

Hodně se jezdí do Rumunska, na Ukrajinu, když chce člověk jet na motorce, jak je na tom Albánie? Dá se tam v těch horách volně jezdit?

Dá se tam jezdit naprosto volně, ale tím, jak jsou ty hory divoké, tak vám stejně nezbyvá nic jiného, než se držet vyjetých cest.

Jaké kvality jsou ty horské cesty?

Mizerné. Jsou rozježděné, bahnité, jednou se nám dokonce stalo, že jsme zapadli do tak hlubokého bahna, že jsme museli ve vesnici sehnat koně, aby nám motorky vytáhl. Ale zase to bylo úplně úžasné.

Jak jsem se dočetl v encyklopedii, země má hlavně kontinentální podnebí. Kdy je nejlepší se tam vydat?

My jsme sice štěstí neměli, nicméně září a začátek října je nejlepší. Nebo potom jaro.

Má Albánie co nabídnou v zimě?

To netuším, v zimě jsem tam nebyl. Ale lyžařská střediska tam rozhodně nejsou.

Z čeho vlastně Albánci žijí?

Většina Albánců je venku po Evropě. Hlavně těch mladých. Bohužel se asi velmi často věnují organizovanému zločinu, ale spousta jich úplně normálně pracuje. Všechno, co vydělají, posílají domů svým rodinám. Samozřejmě u moře je oblast, kde se dá něco pěstovat, a kde pěstují luštěniny, možná kukuřici. Ale v horách to je jenom pastevectví.

Zajímavým článkem je možná i olivový olej.

Určitě. Dole v jižní části jsou olivové háje, ale co třeba je do budoucna zajímavé, to je těžba. Jsou tu obrovské zásoby ropy, navštívil jsem tam několik uzavřených dolů

na zinek nebo na nikl. Dá se do nich klidně vlézt, ale je to zatraceně nebezpečné. Západní korporace, které jediné mají sílu nový důl otevřít, se zatím stále ještě bojí toho bezprávního prostředí.

A kromě toho je také asi potřeba zbavit se nálepky nebezpečné země. Stále tu mezi lidmi koluje dost zbraní.

Před několika lety se stalo, že Albánci naletěli na hru letadlo, pyramidovou hru s penězi, a vyvrcholilo to obrovskými nepokoji, při nichž vzali útokem vojenské sklady a vykradli zbraně. Dnes samozřejmě už existují zákony, které zakazují vlastnit zbraně, lidé je většinou odevzdali, ale v horách pořád ještě mezi lidmi zbraně zůstávají. Ale nevěřím, že by je použili proti turistům, proti návštěvníkům.

2008.

Na cestě k jezerům Lurë





*Cesta na Luarasi
Cesta na Permět od horkých pramenů*



Velká výprava

Na jaře 2007 jsme do Albánie vyrazili v silné sestavě pěti motorek. Dojeli jsme přes hranici z Řecka po nových silnicích do Sarande a pak po pobřežní silnici k ponorkové základně. Všude už fungovaly mobily a silnice ze Sarande do Vlore měla nový asfalt.

U ponorkové základny byla otevřená restaurace, a tam jsme si dali pečené ryby a u turecké pevnosti jsme spali ve starých vojenských barácích na hromadách omamně vonící šalvěje. Majitel hospody v zátoce Palermo u ponorkové základny nám upekl čerstvě naložené ryby. Stále brečel, že Albánie je mrtvá, že Albánie je špatná a při placení nám účtoval ceny hodné druhého pobřeží. Inu sem už italští a němečtí turisté začali jezdit a on se jen přizpůsobil.

Ráno jsem vyjel kousek dříve a v další vesnici si dával kafe a snídani a čekal na kluky. Místní se vyptávali kam jedu, jestli jako tranzit do Řecka a já jim říkám, jaký tranzit, já jedu po Albánii a chci jí objet celou. No to je ale výborné, oni na to! Byli opravdu nadšení.

Cesta do Beratu

Putovali jsme horskou cestou, které byla opět dlážděna kočičími hlavami. Cesta se prudce zvedala serpentinami s úžasnými výhledy od moře přímo do hor. Nahoře v horách jsme si dávali kafe v malé kavárničce. Místní si mysleli, že jsme Italové. Když z nás vylezlo, že jsme Češi, tak jakoby poroztáli a začali si více povídat, jak my jsme to vyhráli se sametovou revolucí a oni se hrabou ve svrabu. Ale neříkali to nešťastně, spíše jen konstatovali situaci.

Cesta horami do Beratu byla úžasná. Prašná cesta se nejdříve změnila na asfaltku, pak zase na prašnou cestu a asi 30km před Beratem se proměnila v neuvěřitelný kamenitý tankodrom, zasekaný ve srázu vysoké hory, který strmě spadal do hlubokého údolí. Kameny, kameny, kameny, motorky úpěly.

Tu noc jsme spali u osvědčeného horkého pramene poblíž Përmet. Není nic krásnějšího než vymrzlý z motorky vlézt do horké vody s vychlazeným pivem a koukat na okolní zasněžené vrcholky hor.

Përmet

Ráno jsme zajeli do Përmet na snídani. U bankomatu nás sice z ne příliš příjemné vzdálenosti okukovali výrostci, ale kryli jsme si záda a místní zde také vybírali. Kupodivu nám bankomat i peníze vydal. Pak jsme se stavili na kafe – srdečné uvítání, chcete kafe takové nebo jiné, odkud jste, nechcete něco jíst, tady máte oříšky gratis, to je úžasné, že jste turisté a přijeli jste do našeho města. Jak tak sedíme a dáváme kafe a nezbytné pivo, tak jde kolem povědomý chlápek – on to ten učitel/řidič nákladáku, co se družil se mnou loni v prameni a půjčoval mi mýdlo. Tak nelíčenou radost, že mě potkává, jsem asi zažil naposledy v Turecku, když mě při opětovné návštěvě města Ysufeli po několika letech poznal Sirali Aidin a objal mě a vysekl mi polibek na obě tváře. No to ne, tenhle mě nelíbal, ale radost měl nelíčenou a obrovskou! Prostě jsem pro něj byl člověk, kterému se tady líbilo a vrátil se a ještě přivedl kamarády. Sedl k nám a povídali jsme a povídali. Pak nám nad mapou poradil krásnou cestu do Čorovode přes hory, kde jsem si původně myslel, že žád-

ná cesta není. Rozloučení srdečné, sem se musím vrátit.

Klášter Frashëri

Kluci si to dali přes brod a bahnitou cestou na sraz u kláštera ve Frashëri. Já a Roman jsme jeli z pohodlnosti vyhlídkovou cestu horami a národním parkem. No vyhlídkovou, slunce sice svítilo, ale odfoukla mi duše a tak jsem si cvičně přezul kolo. Když jsme dorazili ke klášteru, tak už pršelo a zatáhlo se tak, že bylo jasné, že bude pršet několik dní. V bráně do kláštera nás odchytil místní opilec Aliko, a že musíme spát v klášteře. No upřímně jsem s tím předem počítal, protože loni jsme si klášter prošli a věděl jsem, že přespání je možné. Přivezl jsem s sebou i fotografie správce kláštera a místních lidí z muzea. Správce tu už nebyl, ale místní poznali jeho i sebe na fotkách, a tak jsme se po chvíli zmatků a nákupu piva v místním obchůdku nastěhovali v lijáku do kláštera. Rozdělali nám obrovský oheň v krbu, kluci se sušili po koupeli v brodu a vypuknul večírek. Aliko o sobě tvrdil, že je muslim a nesmí pít, nicméně se zžil, jak zákon káže. Ukazoval nám průkazku předsedy strany, ale nepochopili jsme jaké, pak že je tajný policajt a kdesi cosi. Podle obrovského kníru a muslimské víry jsme si jej přezdili na Saddáma. Druhého jsme zase přezdili na Drákulu, protože měl jen dva zuby – špičáky. Moc jsme si s nimi díky místní rakiji (pálenka z vinných hroznů) rozuměli.

Druhý den stále pršelo, a tak jsme je ukecali, že nám zabili ovci a my jsme si jí ve staré rozbořené kuchyni kláštera upekli. Pak nám Dracula sehrál divadlo, že na stráni jsou vlci a vyběhl se samopalem. Později si kamarád ze samopalu i zastřílel. Během odpoledne se na nás

přišli podívat všichni lidé z okolí. Syn Drákuly Ilji nám přivezl pivo a další rakii. Večírek, večírek. Druhý den naštěstí nepršelo a tak jsme raději utekli.

Víte co stojí v Albánii skoro nový Nissan PickUp? 3000€ pořizovací cena a 1000€ legalizace...

Nocleh v Gjerbes v pohoří Malenia Tjelmakes – zase byli lidé naprosto výteční a přátelští. Zastavení v bývalém hornickém městě Tresove na horním konci kaňonu Devoli, přezouvání pneumatiky v Librazhd a tak dál a tak dál, všude úžasně milí a přátelští lidé.

Trajekt Fierze - Komani

Pak jsme po dvou dnech cesty horami přijeli v noci do Fierze. Toto město je mezi dvěma přehradami a po té dolní se jezdí do Skoderu trajektem. Že trajekt jezdí, to jsme věděli, ale odkud a kdy, to už ne. Za naprosté tmy jsme chvíli zmateně bloudili po břehu jezera a pak zastavili u hospody. A tak se tam ptáme, co a jak trajekt. Nerozuměli a tak jsem jim nakreslil lodičku s autíčky na papír. Ten nejvíce nalitý najednou povídá, že je kapitán!

Dali jsme nějaké pivo, a protože už byla hluboká noc a my neměli kde spát, tak nás vzal na trajekt a nechal nás spát v kajutě pro cestující. Ráno nás sice vzbudili nekřesťansky brzo, ale protože celou noc pršelo, tak nám to ani trochu nevadilo. Trajekt se brzy zaplnil a vydal se na cestu po přehradě. Pravda moc důvěry, nebudil, ale jel.

Při dalších plavbách jsem si všiml zajímavého úkazu - vždy vezli cisternu s benzínem a vždy jí vezli plnou z hor na pobřeží. Neobvyklé, benzin se všude vozí od pobřeží

do hor. Tento benzín má ale asi původ v Kosovu a kdoví zda nebyl určen pro vozidla KFOR.

Thethi

Ze Skhoderu jsme vyrazili do pohoří Bjeshket e Namuna / Prokletije. Vzalí jsme to boční cestou přes vesnici Kir. Na této trase se v roce 2001 ztratili tři Češi (www.ztracenivalbanii.cz). Nevěřím, že vinou místních lidí. Spíše věřím na zával v horách (ten jsem zde před dvěma lety viděl na vlastní oči spadnout) nebo se pokusili prozkoumat některou z rozsáhlých vápencových jeskyní, kterých je zde mnoho.

Kousek dál ve vesnici Ndërlisaj jsme za soumraku zalezli do sadu u úplně rozbořeného domu. Místní nás samozřejmě během několika minut objevili. A zase překvapení – přinesli dříví na oheň, obrovská radost, že nás vidí, rakije. My jsme bohužel byli po celém dni na cestě hodně unavení, a tak jsme šli brzy spát. Oni se naprosto bez problémů vzdálili. Ráno nás pak vzali kouknout na místní vodopád, rozpadlou školu a funkční elektrárnu. Rozhodně jsme neměli pocit, že bychom se zde měli bát.

Druhý den jsme k oboustrannému překvapení ve vesnici Theti potkali skupinu Čechů, kteří šli pěšky přes hory. A místní byli zase výborní, odvedli nás k obchodu, který kvůli nám otevřeli a prodali nám pivo. Kousek nad vesnicí Theti na sedle jsme zažili sesuv skal – strašný rachot a pak oblak prachu ze stěny blízké hory. Tak takhle mohli klidně skončit ti tři, co se ztratili.

Na cestě z pohoří Bjeshket e Namuna / Prokletije před městem Koplik prasknul kamarádovi rám a protože XT si v něm chladí olej, tak začal olej hořet na válci.

A zase úplně bez problémů místní zatlačili motorku do servisu a během pár minut rámcem svařili.

Kousek vedle na křižovatce jsem objevil na chodníku rozložené ryby z blízkého Škoderského jezera. Ukázal jsem na jednu a pak na blízkou restauraci, okamžitě pochopili a za chvíli nám rybu v restauraci pekli. Na křižovatce stál policajt a všechny, kdo tam chtěli zaparkovat, tak vyháněl. Naše motorky stojící přímo v křižovatce a my, jak do sebe vedle nich lijeme pivo, jsme mu naprosto nevadili.

Celnice ze Tří veteránů

A pak už jen odjezd z Albánie – vzali jsme to údolím řeky Cemit přes Lëpushe na naprosto opuštěnou celnici do Černé hory. Albánští celníci úplně v pohodě, zato Černohorec byl naprostý debil. Nejdříve přišel na albánskou stranu a stěžoval si jim, že nám dovolili fotit jeho celnici. Pak na nás zkoušel kecy, že celnice se nesmí fotografovat. To jako ta jedna bouda u prašné cesty, co byla jak ze Tří veteránů. No a pak nám pro jistotu nechal vybalit všechny věci. Prostě vůl!

Ale úžasný dojem z Albánie nám nezkazil, naopak, jen nás utvrdil, že Albánci jsou úžasní a srdeční lidé!

2007



*Ponorková základna v zátoce Palermo
Turecký most u horkých pramenů Permět*





*V horách Dangelia
Mladíci z vesnice Grepckě obdivují motorku*



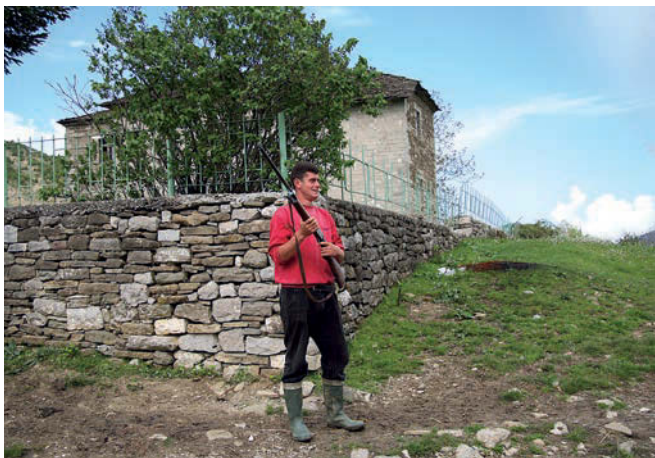


*Pomníkům komunismu je plná země
Brod pod horkými prameny u Pěrmět*





*Vyprošťování na cestě do Frashëri
Ilji, syn správce kláštera*





*Turecký most u horkých pramenů
Leskovic na hranici s Řeckem*





*Výběr ovce na pečení
V klášteře Frashëri*





*Cesta na Liqeth
Gjërbes*





*Náves v Mustafaj
Albánský horský osel*





*Na trajektu Fierze - Comani
Mlýn v pohoří Bjeshket e Namuna / Prokletije*





*Vesnice Ndërlyhaj
Telefonické spojení se světem*





*Nika Děde, Stani Rrok a jeho vnučka
Stani Rrok uctívá hosty vlastní Rakijí*



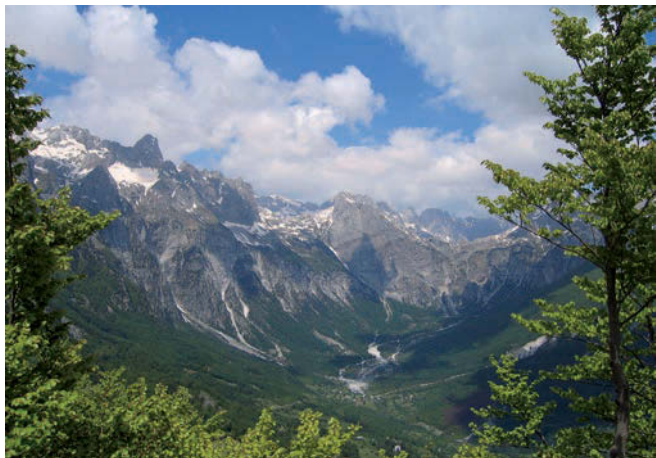


*Brod nad Nicaj
Vodopád u Ndërlyhaj*





*Orba pole v Thethi, v pozadí „kula“
Pohoří Bjeshket e Namuna / Prokletije*





*Nejvyšší hora Albánie Korabit 2753mm
Sýrárna ve vesnici Radomir*





*Jedno z Lurských jezer
Leknínové jezírko*





*Na hřebeni nad kaňonem Devoli
Kozlové v horách Ostrovikes*



Tentokrát autem

V roce 2009 mě už nebavilo moknutí na motorce, a tak jsme se ženou vyrazili Toyotou Hilux. Na vysvětlenou, asi přitahují déšť, prší mi i v Libyjské poušti.

Thethi

V Thethi jsem byl poněkolkáté a opět jsem byl naprosto unešený z krásy okolních hor a pohostinnosti místních. Žijí zde skoro půl roku odříznuti od světa, kdy jsou sedla zapadlá sněhem a cesty neprůjezdné. Vedou sem pouze dvě cesty, obě sjízdné jen pro terénní auta. Jedna, ta lepší, přes Bogde z Kopliku a druhá, horší a náročnější přes vesnici Kir ze Skhoderu.

Vesnici Nderlysa obývají už jen dvě rodiny Rrok a Dedë. Rodina Rrok jsou již staří, ale mají tady dvě vnučky, které jinak žijí s rodiči ve městě. Dedë je mladá rodina, mají dva syny a do města je nic netáhne. Všichni jsou křesťané, což má několik výhod. Jsou velice přátelští, ženy běžně komunikují, pijí pivo a rakiji a jedí vepřové. Stami Rrok nás provedl po celém údolí, do vesnice Thethi, převáželi jsme jim věci a děti mezi vesnicemi, pekli nám pstruhy.

Šli jsme pěšky kaňonem ke krásnému vodopádu „Capri“ a kličkovali mezi zmijemi. Těch bylo v tom kaňonu až strach. Zůstali jsme tam dva dny a na závěr jsme vezli Nika Dedë do Skhoderu. Pevně doufám, že je ještě někdy uvidím.

Cesta přes Kir je docela náročná a hodně pomalá, ale jde. V Komani, odkud vyplouvá trajekt po přehradním jezeře do Fierze, stál u hotelu autobus Adventury, ale

všichni byli na kolech trajektem ve Valbone. Majitel hotelu nás nechal spát za plotem vedle autobusu, pustil nás do sprchy a ráno udělal kafe. Když jsem chtěl platit, tak mě odvedl za roh, aby ostatní hosté (většinou Izraelité) neviděli a mávl rukou. Líbilo se mu, že se snažím mluvit albánsky a že jsem tu poněkolkáté. Hotel byl moc pěkný, čistý. Při čekání na trajekt jsme zaběhli do hospůdky za mostem. Vlastní jí kamarád hoteliéra Marco, večer jsme s ním trochu popíjeli na schodech hotelu. Měl z nás obrovskou radost, dali jsme si k snídani biftek a dostali dvě piva na Marka.

Valbone

Údolí Valbone - krása, ale už mě trochu zklamalo. Z Bajram Curi se už staví asfaltka, tak za rok je až do Valbone. Naopak z Valbone se pokládají trubky na vodu do Bajram Curi. A aby toho nebylo málo, tak nad Valbone mají tábor Izraelité a bylo jich jak much. Akorát přicházeli z přechodu Thethi - Valbone. Ti co nebyli na přechodu, tak se bavili střelbou z brokovnice na umělé holuby... Vyjeli jsme korytem řeky (a to doslova, povodeň vzala cestu) až do poslední osady pod vodopádem - Rragam. Na procházku k vodopádu jsme nešli, pro změnu začalo hodně pršet.

Z osady přišly dvě holky, tak jsem jim dal pastelky. Ta jedna teda byla, že bych si ji skoro vzal do stanu pod peřinku, ale z pastelek měla radost. Na oplátku nám za chvíli přinesly ovčí sýr. Večer kolem zaháněli ovce z pastvy a o těch blbech izraelských nebylo ani vědět. Jen v pět ráno přijelo auto a vysazovalo někoho na přechod do Thethi.

Ráno azuro, panorámata a chlazené pivo s vysokohorskou slevou. To jsem teda měl až zpátky ve Valbone, ale bylo nejlevnější v celé Albánii. Půl litr Tirany za 100 leka, což je necelých dvacet korun. Cesta do Kukës nestojí za řeč, občas přšelo a potkali jsme obrovskou želvu. Místy stavějí novou silnici, místy kamenitá cesta. V Kukës jsem našel pekárnu s tmavým chlebem, ještě teplý, lahůdka.

Před údolím Drinit se cesta větví, staví novou cestu na Peshkopi. Uhnul jsem tam, protože údolím Drinit jsem již jel. Ze stavby jsem byl nejdříve naštvaný, ale ta brzy skončila a pak už jen typická albánská kamenná cesta. Utábořili jsme se na kopci, z jedné strany kaňon Drinit a z druhé strany masiv hory Korabit (nejvyšší hora Albánie, 2753mm). Ten je bohužel v mraku, zase prší.

Auto je proti motorce lepší především v tom, že máme ledničku s pivem a taky je prima, že do něj neprší. Což oceňujeme dvakrát až třikrát denně.

Na konci světa se vyrábějí sýry

Mezi okresními městy Kukës a Peshkopi vede hlavní cesta podél řeky Driny. Jezdí po ní nákladáky, minibusy, osobní auta. Ne, není asfaltová, ani široká, vede soutěskou a je sjízdná jen s obtížemi. Jenže já už tudy jel, a tak jsem hledal alternativu a našel. Přímo pod nejvyšší horou Albánie Korabit na makedonských hranicích se v mapě klikatila bílá cesta. Pravda, byla tam hodně opuštěná, po okolí nic jiného nebylo, jen šed' a pár vesniček. Poptal jsem se v první vesnici, koukli na naši zvednutou terénní Toyotu a prohlásili, že s tímhle projedu. Motali jsme se asi tři hodiny po cestičkách, které zdánlivě ni-

kam nevedly, vyhýbali se stádům koz a ovcí. Místní, jezdoucí na oslech a mulách, nás stále ujišťovali o dobrém směru. Protože padnul večer, zastavili jsme na spaní na vrcholku jednoho kopce, chránění několika typickými albánskými bunkry. Pro změnu přišla bouře. Kolem nás projel v dešti chlap na mule a za ním běžely tři ženy. Mešita v blízké vesnici jen potvrzovala, že místní vyznávají přímo víru, kde žena je pól dobrý akorát tak k práci na poli a tahání kamení.

Za soumraku bouře přešla, nebe se vyčistilo a v celé kráse se nám zjevil důstojný masiv Korabit, nejvyšší hora Albánie 2753 mnm. Noc byla klidná, jen v dálce padlo pár výstřelů, ale automat to nebyl, spíše brokovnice.

Ráno nás vzbudil kouzelný dědeček. Drobný, šedivý, na hlavě muslimskou čepičku a modré oči. Přijel na bílé mule, na dřevěném sedle potaženém ovčí kůží, křepce seskočil vedle auta, vylezl po žebříčku (máme na Toyotať střešní stan) a div nevlezl mezi nás do stanu. A pořád mlel něco albánsky, hladil nás po hlavě, smál se a plácal nás po tvářích. Kupodivu ani moc nesmrděl.

Pokračovali jsme po horských cestách přes dalších několik vesnic. Všude mešity, ženy se při setkání s námi otáčely pryč, muži jen občas odpověděli na pozdrav. Divná víra. Na severu Albánie převládá křesťanství, lidi jsou veselí a družní a ženy si běžně povídají. A na poli makají všichni. Tady chlapi sedí na návsi, pijí kafe, diskutují a ženy dřou na poli. Asi si to tak Alláh přeje.

Poslední vesnice Radomir je kreslená v mapě jako že hlavní cesta vede skrz. Nevede, do vesnice byla jen několikakilometrová odbočka vystřílená ve stěně hlubokého horského údolí. Naštěstí na křižovatce seděli chlapi a tak

jsem se pár albánskými slovy doptal na cestu.

Už před vesnicí jsme potkávali vesničany, jak na mulách a oslech vezou zavěšené konve s mlékem. Občas jel v sedle chlap, většinou však malí kluci. Ženy táhly konve v rukou po kraji cesty.

V místě, kde cesta tvořila ostré V přímo pod Korabitem a kde protékala divoká horská bystřina, stála dvě stavení. Každé na jiném břehu potoka. Před nimi bylo uvázaných spousta oslů a lidé zde vylévali dovezené mléko z konví do kotlů - sýrárny.

Z boku stavení byla velká ohniště, kde se topilo bukovými poleny. Plameny šlehaly na veliké nádoby s dvojitou stěnou, které byly zazděny ve stěně domu. Zevnitř nad nádobami stáli muži a velikými kvedlačkami míchali mléko ode dna. Občas do mléka ponořili teploměr. Zvenku zatím malí kluci přikládali pod kotel jak malí pekelníci. Do mléka se po zahřátí přidá syřidlo, to způsobí zdrcnutí, bílá hmota se přelije do děrovaných nádob a ty se ponoří do bazénku u stěny. Pokud je v bazénku čistá voda, tak je sýr přírodní jako tvaroh, když se voda nasolí, je z toho Balkán. Dostali jsme ochutnat a ještě vzorek na cestu.

Cesta zde končila, kolem vysoké hory, snad nejzapadlejší místo Evropy. Domy ve vesnici byly obehnané vysokými kamennými zdmi. A nad vesnicí se tyčil Korabit. Inu konec světa a tam sýrárna.

Jen mi kazilo radost, že kam jsem s vypětím všech sil vyjel na náhon na všechna čtyři kola, tak místní jezdili se starými mercedesy „piany“. Pravda hodně zvednutými. Asi v místním specializovaném offroad shopu prodávají speciální kity na zvedání aut.

Proč jsi mi to auto tolik zvednul?!

K snídani pstruh, k obědu pstruh, a kdybychom nespali v horách 1800 mnm, tak jsem si jej dal i k večeři. V centrální Albánii je pohoří Lure a stejnojmenný národní park proslavený mnoha horskými jezery.

Na příhradovém mostě s vozovkou z prken přes řeku Drinu jsme museli počkat, až přejde stádo ovcí a přejezdou dva mercedesy. Za mostem je malinká restaurace, kde jsem již několikrát jedl. Tentokrát mi nabídli „peshk“ - pstruha a výborné pivo Tirana. Jak tak sedíme a Zdeňka popíjí sodovku, tak přijede minibus, samozřejmě Mercedes, a řidič volá „Ahoj!“. Pracoval v Čechách, raději se nezajímáme jako co. A hned mapu a kam, že to jedeme. „Jezera Lure? Tam je to „šum mir“ - krásné, ale tam se nedostanete. Co máte za auto? Aha tohle, tak to jo. Ale musíte jet přes Arras. Tady v mapě, jak je značená silnice, tak leda pěšky.“

V Arras, hned za velkými sádkami s pstruhy, jsme začali prudce stoupat do hor. Kamenitá cesta se vinula úbočími kopců, pod námi srázy, až hrůza jímala. Na vrcholku za sedlem vesnice Lure-a-Vjeter. Do vesnice nevede žádná silnice, jen prašné cesty. Ovšem skrz vesnici nově budují ulici s obrubníky a chodníky. Staré kamenné domy, které vypadají jak pevnosti, mají břidlicové střechy, malá okénka a v prvním patře vysunutý záchod, jak na gotickém hradě. Přímo do ohrady s dobyt看kem.

Kdybych neměl další cestu v GPS projetou od kamaráda, asi by mě vůbec nenapadlo na ni vjet. Jenže kamarád měl výhodu, jel na motorce. A kde se přes zával nebo padlým stromem motorka protáhne, tam může mít auto smůlu. Jestliže všechny předchozí cesty byly kamenité,

tak tato byla naprosto extrémně šutrovatá a stoupala pod šeredně ostrým úhlem serpentínami vzhůru. Šplhali jsme asi 5 km na redukci borovicovým lesem.

Skoro na vrcholu cesty nakládaly albánské ženy s dětmi pytle na osly. V pytlích bylo borůvčí. K čemu jim je, to ví bůh. Dal jsem dvěma dětem bonbóny z pytlíku, pak mi jej jedna žena prostě sebrala a zbytek podělila sama. Na děti moc nezbylo, většinu si nacpaly do pusy samy ženy.

Jezera Lure jsou ve výšce 1400-1600 mnm. Je jich celkem 22, většina ale na léto vysychá, viděli jsme jich osm. První byla spíše umělá přehrádka, další byla většinou přírodní. Nejkrásnější bylo poslední – leknínové „Siqeni i Luleve“. Jezírko o rozměru asi 300x300 m, celé zarostlé kvetoucími lekníny.

Cesta byla hodně náročná, kamenitá v úbočí hor. V jednom místě byl od kamaráda bod, že zde měli problém se stromy. Protože cesta byla úzká, otočit se nikde nedalo a při pohledu ze srázu pod námi se mi po ní fakt pozpátku klikatit nechtělo, tak jsem nechal auto v jednom širokém místě a šel se podívat pěšky. Jak tak jdu po cestě a čučím všude kolem, tak Zdeňka najednou tak opatrně říká „Filipe!“ Ztuhl jsem, hned mi to došlo, opatrně se otočím a těsně vedle, co jsem před tím šlápnul, se pod kamen zasouvá zmije. Už zase! Tolik zmijí jsem nikdy nepotkal.

Cesta byla v pohodě, jen dost úzká nad srázem. Dojeli jsme k leknínovému jezeru a jásali, že už jsme na konci. Jenže pak to přišlo – podmáčený hustý bukový les, vyjeté koleje od traktoru a hluboké kaluže. Takové Rumunsko. Postupovali jsme krokem, dřeli spodkem auta o velké kameny vyhrabané od traktoru, měřili hloubku louží klac-

kama a doufali, že za touhle zatačkou to už bude lepší. Bylo, ubyla voda, přibýly kameny a cesta se zvedla. Sliboval jsem si, že okamžitě namontuji naviják. Dramatičnost zvyšovala přicházející bouře a padající tma. „Zdeňko, z toho bukového lesa musíme do tmy ven, nemáme pilu a kdoví, co se v noci přižene a pak budou stromy přes cestu.“

A teď proč ten titulek - když mi kamarád Low (www.cestoffka.cz) upravoval Toyotu, tak jí maximálně zvednul, no a já mu nadával, že to je moc vysoko a že sám nevyrčím motorku na korbu. Tak tedy díky Lowe za vysoké auto, jinak by to bylo neprůjezdné!

V posledním sedle bylo nečekaně další jezero a salaš. Teda pár větví přetažených igelitem a u ní pastevci. Pozdravili jsme je, dal jsem jim pivo a za jezírkem jsme zastavili na spaní. Vaříme si polévku, tak na protější stráni se objevily postavy, koukaly na nás dalekohledem a pak najednou zpoza křoví vyjel obrovský teréňák Nissan - Němci na výletě. Pozvali nás k ohni, starší dvojice a dvaasedmdesátiletý pán s Defendrem. Paní uměla hezky anglicky, a tak se večírek vydařil. Jeli proti nám a nevěděli, co je čeká. Po pár albánských pivech proběhla plodná diskuse, co je lepší. Zda uzávěrky úplně všude nebo naviják. Diskusi jsem rozsekl názorem že nejlepší je pomoc místních s traktorem a že jeden stojí asi kilometr odsud u salaše.

Zpátky k restauraci u mostu jsme přijeli z té strany, kde měla být cesta neprůjezdná. Tak jsme si dali pstruha a pivo Tirana.

Gazuar!

Koran musí být růžový.

Koran je endemický druh pstruha, který žije v Ohridském jezeře. Ze strany Makedonie je přísně chráněný, ze strany Albánie je vyhledávanou pochoutkou. Jenže jak upozorňuje kamarád, i mezi Albánci jsou vykukové, kteří jsou schopni turistovi naservírovat běžného pstruha. Korana ale poznáte snadno, je růžový.

Zbýval nám ještě jeden den a tak jsme zkusili projet soutěsku Devoli. Tato divoká soutěska s hodně dramatickou prašnou cestou spojuje města Maliqi a Elbasan. V půlce soutěsky jsme odbočili přes železný příhradový most na cestičku do hor. Po hodině stoupání kolem nezbytného typického albánského mlýna jsme se vyhoupli k partyzánskému pomníku na hřebeni a otevřel se nám překrásný výhled na pohoří Malesia Kulmakes a Maly Ostrovikes.

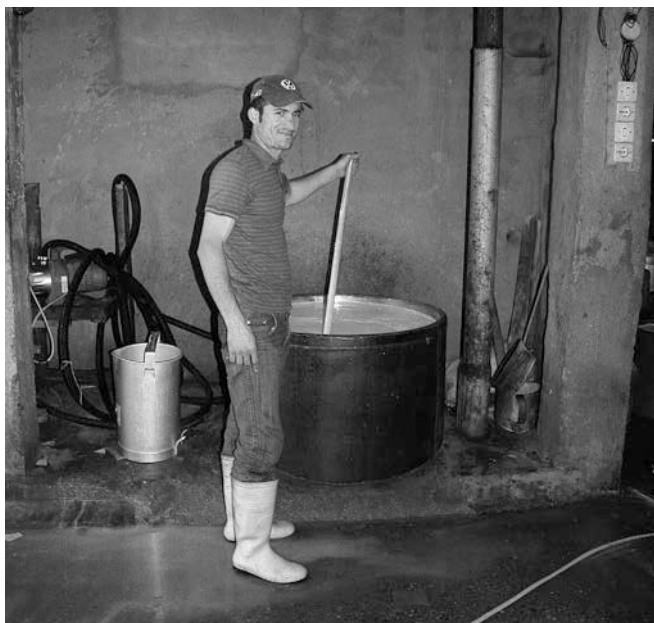
Dojeli jsme autem, až kam to šlo na blízký vrchol a zbytek došli pěšky. Vrchol měl 2060 mm. Jak jsme šli, tak si na nás počkal pastevec, co tu pásal ovce a kozy. Čekal, aby nás doprovodil a hlavně, jak sám říkal, ochránil před vlastními pasteveckými psy. To byli pořádní velcí hafani, něco mezi medvědem a vlkem, s ostnatým obojkem a ušříženými ušima. Doprovodil nás na vrchol, ukazoval jednotlivé zasněžené vrcholy a bez problémů nám je ukazoval v mapě. Ve stádu měl obrovské kozly s velikými zvonci. Kozlové se spolu pořád trkali, vždy se rozeběhli a narazili do sebe, až to zadunělo a zvonce zazvonily. Zase nás doprovodil zpátky k autu, aby nebyl problém se psy, a po cestě nám natrhal kytky na čaj.

U auta jsem mu dal dvě piva a třetí jsme si spolu hned

otevřeli. Připili jsme si albánským „Gazuar“ a on začal něco o komunistech, tak jsem mu naznačil, že komunisty bych střílel kalašnikovem a on na to: „ To já bych je nestřílel, já bych je vyhnal na kopec a hodil na ně bombu z letadla!“

Tak tedy „Gazuar! Krásná Albánie“.

Sýrárna ve vesnici Radomir



Trasy

Přesto, že se všude v Albánii staví nové silnice a většina hlavních tahů je již nových, tak lokální silnice jsou všude vesměs otřesné. Počítejte s velmi nízkou cestovní rychlostí.

Většina popisovaných cest je sjízdných jen terénním autem nebo na enduro motocyklu. Cesty jsou původní, postavené zřejmě ještě za Turků z kamenů a jsou určeny pro osly a pěší.

Nejzajímavější cesty jsou ve vnitrozemí, podrobné mapy nejsou, směrovky jsou ukradené nebo tu spíše nikdy nebyly, s místními se komunikuje obtížně. Cesty nejsou udržované a spadlé mosty nejsou neobvyklé.

Pokud to jen trochu půjde, vezměte dárky pro děti - pastelky, tužky, psací bloky. Dospělým udělá radost místní pivo, sekyrka, kapesní nůž. V horách se žije opravdu těžko.

GPS a vojenské mapy jsou pro navigaci výhodou. Nejsou ale nezbytné. Doporučuji mapu Reise Know How (www.reise-know-how.de), je to zřejmě jediná použitelná mapa.

Nejlepší je ale ptát se místních lidí, vždy ochotně poradí.

Pohoří Nemertsika, jižní Albánie

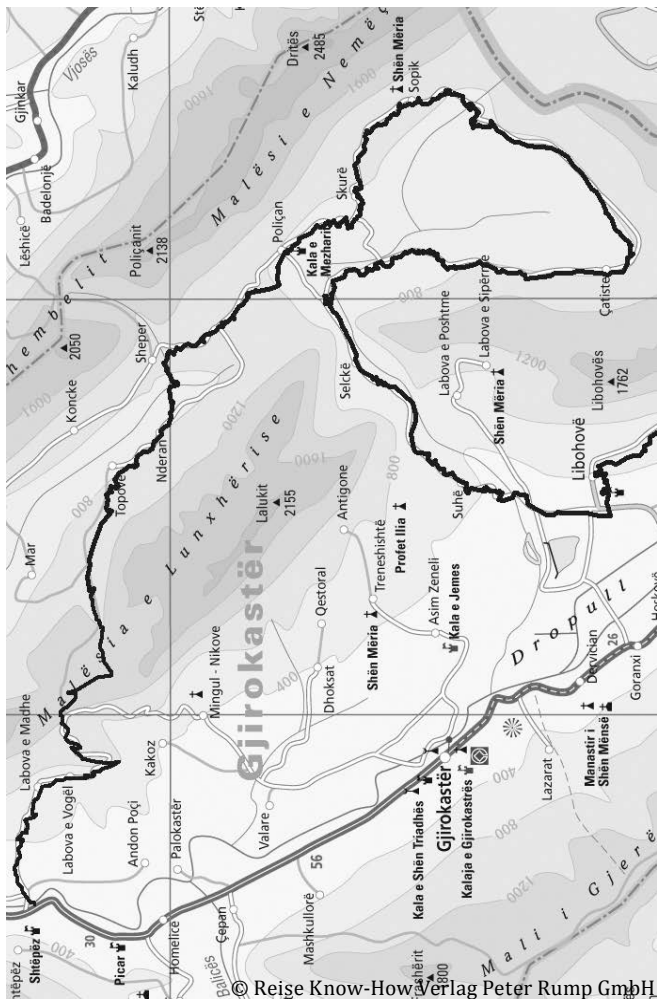
Trasa: Dhuvjani - Suha - Catista - Sopiku - Policani - Topova - Labova

Délka: asi 80 km, celý den

Popis: šotolinová cesta horami

Z hlavní silnice mezi hraničním přechodem Kakavia a Tepeleně odbočte doprava do kaňonu řeky směr Policani. Na konci kaňonu odbočka u velkých stromů doprava směr řecké hranice a po chvíli přes most. Cesta je pořád proježděná šotolina. Projedete několik vesnic s kostely a krásnými stromy. Ve vrcholu údolí je ostrý sjezd k potoku, brod a zase výjezd na protější stranu údolí. Po již velmi pěkné šotolině dojedete do Policani, na náměstí kostel a hospoda. Z Policani kolem bunkru a přes sedlo s památníkem bojů II. sv. války do Topove a přes další sedlo na náhorní planinu (velmi podobná planinám na Krétě). Pak už z neuvěřitelné výšky sjíždíte zpět do hlavního údolí. Při sjezdu se držte doleva a vyjedete ve vesnici Labova a pak na mostě k hlavní silnici.





Borsch - Tepelenë, jihozápadní Albánie

Trasa: Borsch - Ftterë - Kuč - Gjiorme - Vajzë - Sevaster - Dorez - Tepelenë

Délka: asi 150 km

Popis: spojovací trasa mezi ponorkovou základnou a horkými prameny

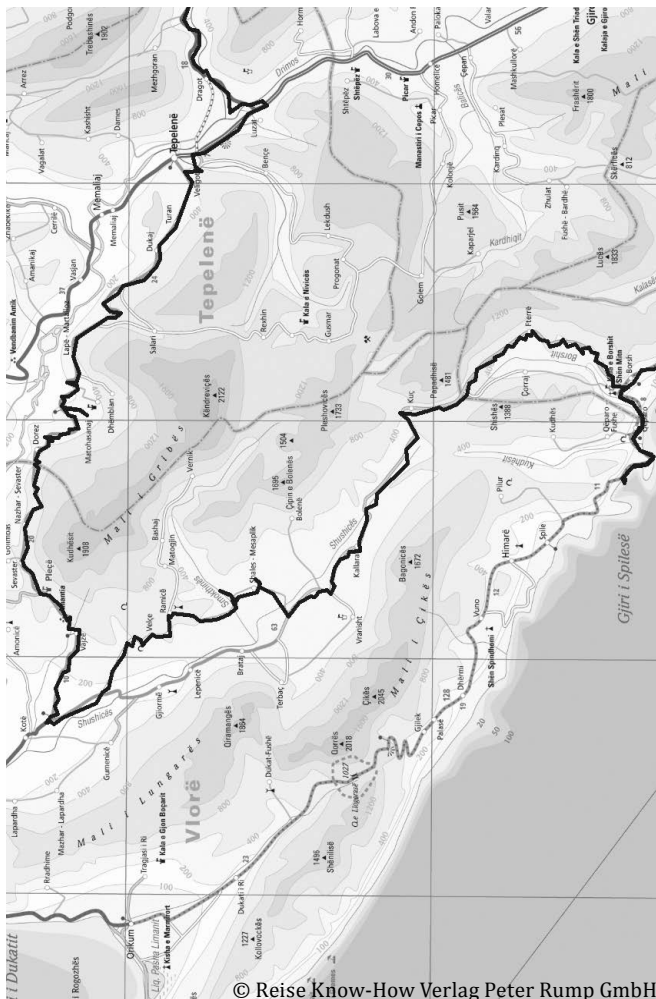
U Borsch se stavte u ponorkové základny a turecké pevnosti. Z Borsch je v kopci neznatelná odbočka s rozpadlým rozcestníkem směr Ftterë. Stoupáte nádhernými serpentinami po kamenité cestě od moře do hor. Kamenitá cesta se dokrouť do vesnice Ftterë, kde začíná rozbitá asfaltka. Minete pstruží farmu s restaurací.

Asfaltka vede podél řeky až na odbočku na Vajze. Kdyby vás asfaltka nebavila, zkuste si to třeba zkrátit přes vesnice Shales - Mesaplik - Ramiče - Velče. Po cestě je řeka s brody a skalní obydlí.

Za odbočkou na Vajzë končí asfalt a je zde krásná restaurace ve skále, kde dobře vaří. Po cestě minete několik pomníků komunistického režimu.

Za Sevasterem je potřeba najít správnou odbočku doprava nahoru směr Tepelenë, místní rádi poradí. Tady je úsek asi 7 km naprosto šílené cesty po kamenech a rozlámané skále. Pak už jen dojezd do Tepelenë.

Doporučuji dojet až za Përmet k teplému sirnému prameni.



Pohoří Dangelia, jižní Albánie

Trasa: Përmet - Vinjaki - Frashëri - Luarasi - Qafzezi

Délka: 90 km

Popis: Přejezd pohoří Dangelia. Na trase jsou časté závaly. První část od pramenů do Frashëri by mohla být sjízdná i pro terénní auto, pokud budou závaly prohrnuty. Druhá část z Frashëri do Lurasi je jen pro motorky.

Trasa u horkých pramenů asi 10km z Permëtu na Leskovik. Odbočka z hlavní silnice je u výrazné skály s křížem.

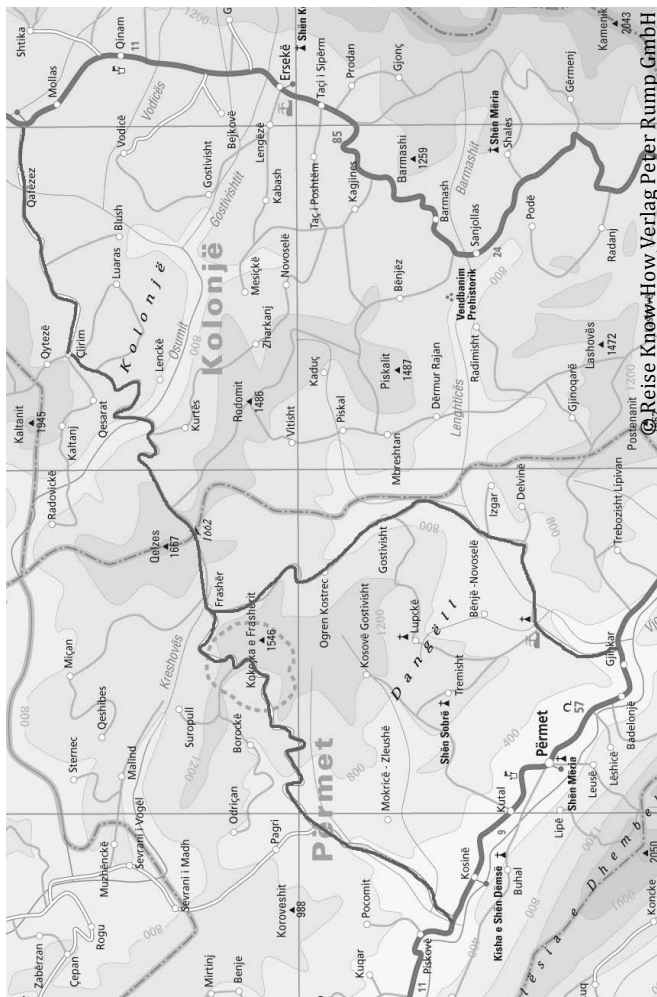
Proti proudu řeky se dojede až k tureckému mostu, u kterého jsou termální prameny a výborné koupání.

Asi 700m pod tureckým mostem je pilíř po strženém mostu. Kousek nad ním se dá přebrodit a vedle pilíře začíná prudce cesta vzhůru. Až do Gostivishi je cesta hodně bahnitá s vyjetými koleji od nákladňáků.

Za Gostivishi začíná úsek závalů, některé roky v létě jsou závaly protaženy buldozerem. Další vesnice je asi za 10 km Ogren. Od sedla do Frashëri je již zpevněná cesta.

Z Frashëri se dá utéct po zpevněné cestě do Permët.

Dále se pokračuje doprava směr Luarasy. Prudkými kamenitými serpentunami k vojenské nemocnici, pak soutěskou dále. Cesta je obtížná a špatně se hledá. Přes Lurasi dojedete až do Qafzezi.



Frashëri, jižní Albánie

Trasa: Përmet - Frashëri a zpět

Délka: 60 km

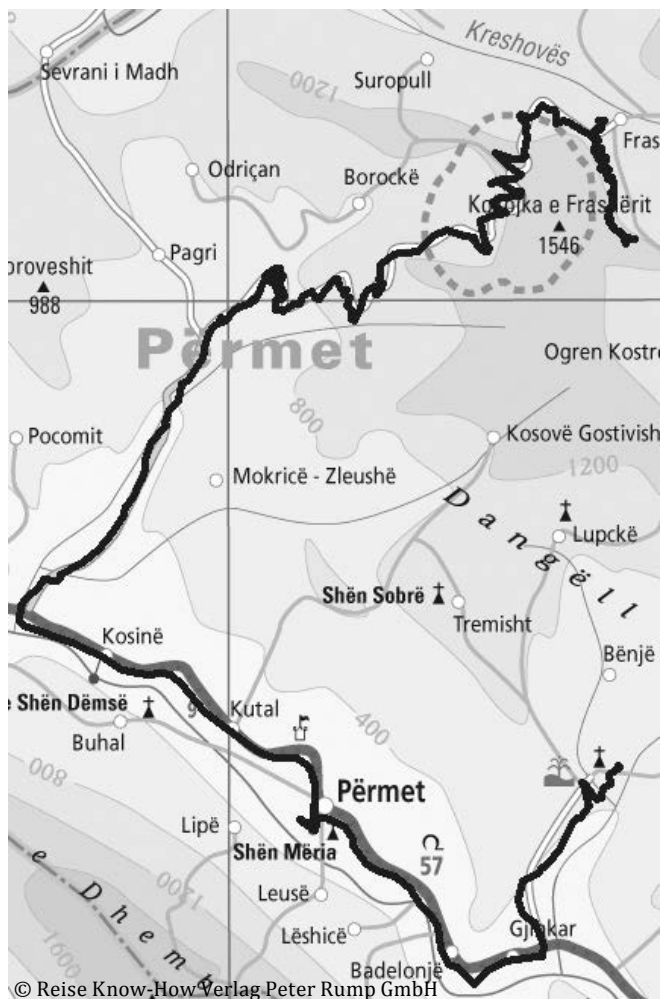
Popis: cesta horami a lesy

Z Përmet je potřeba dojet asi 9 km směrem Tepelenë. Tam odbočuje cesta směrem na Čorovode a Frashëri. Odbočka na Čorovode je asi po 6 km doleva, na Frashëri se pokračuje pořád rovně. Cesta vystoupá serpentinami do pásma lesů. Okolí je přírodní rezervací, Albánci sem často jezdí na pikniky, ale přesto je cesta pro 4x4.

Vesnice Frashëri se jmenuje podle bratří Frashërů, klíčových osob albánského národního obrození.

Ve vesnici je muzeum a beктаšský klášter. Na protějším svahu údolí pod skálou jsou zbytky vojenské podzemní nemocnice. Do muzea i do kláštera vás místní na požádání rádi pustí.





Kelčyra - Osum, jižní Albánie

Trasa: Kelčyra - Suka - Gilava - Terpani - údolí řeky Osum

Délka: asi 50 km, půl dne

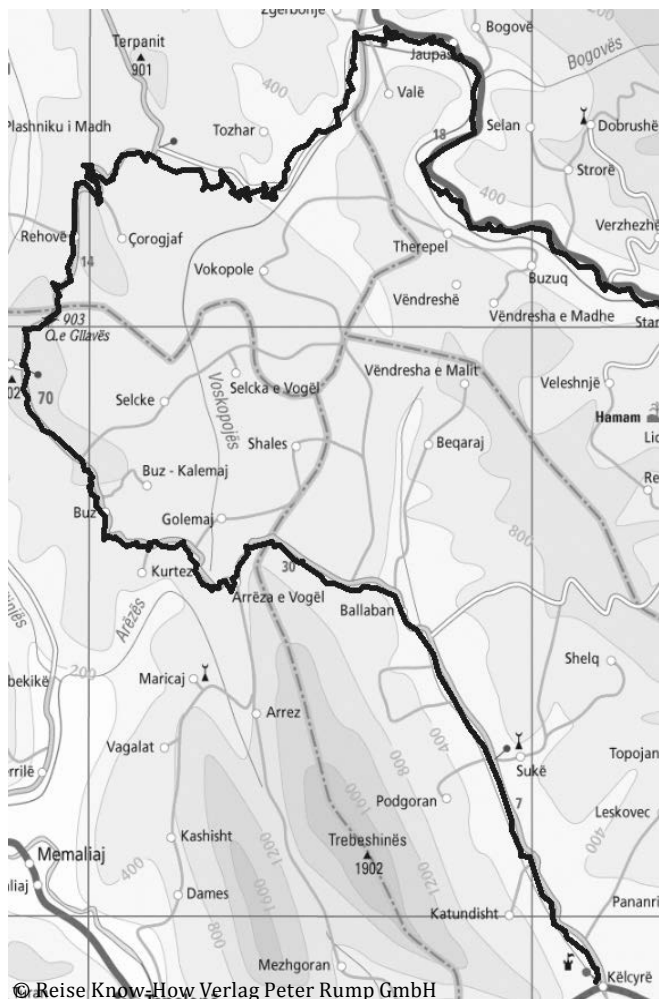
Popis: cesta je v mapě značená jako hlavní spojnice mezi Kelčyra a Berat. Na asfalt ale zapomeňte.

Z Kelčyra stoupá silnice do kopců malými vesnicemi. Přes sedla navigujte citem, značení chybí, ale pokud se podaří někoho potkat, je velmi ochotný a cestu poradí. Minete přehradu, vesnici Rehove.

V městečku Gilava (ale taky je to možná o vesnici dále) je krásná ukázka komunistické architektury - paneláky a cesta stále dál přes kopce připomíná středověk.

V Terpani odbočte na velmi málo projetou cestu. Cesta je zřejmě původní turecká, postavená z kulatých kamenů (tlumiče na motorce zatěší). Z jaké doby jsou mostky, nevím. V údolí musíte dojet na soutok řek a tam po lanovém mostě přejedete na druhý břeh, kde je zcela nečekaně kvalitní nová asfaltka a výborná restaurace.





Përmet - Čorovode, jižní Albánie

Trasa: Përmet - Pagri (Rabon) - Odrican - Sevrani - Does - Čorovode

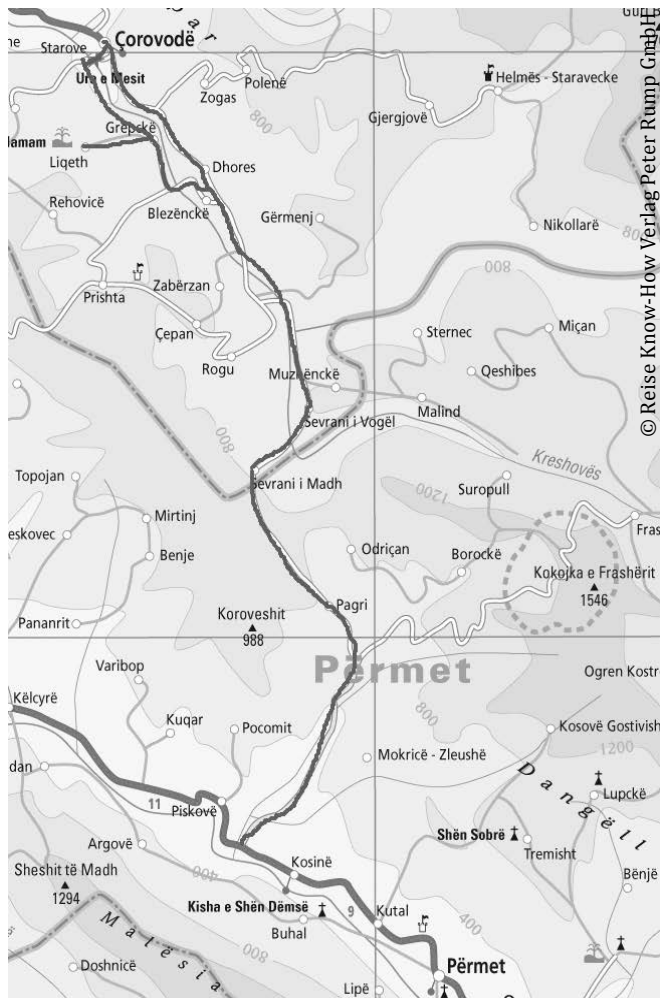
Délka: asi 70 km, půl dne

Popis: zkratka přes hory

Z Përmet se jede kousek stejnou cestou jako na Frašëri. Kus za mostem je nenápadná odbočka na vesnici Rabon-Pagri. Cesta je krásná šotolinka, nic těžkého. Přes sedlo přijedete k mostu přes soutěsku na řece Kreshovës. Odsud už jednoduchá cesta do Čorovode.

Cesta se dá vylepšit zajižd'kou k termálnímu prameni v Liqeth (Ličet). Je vyznačen na mapě Know-How. Do Ličet se vyjíždí z vesnice Grepcke. Do Grepcke vede cesta buď zespoda z Čorovode, krásná šotolinka nad soutěskou. Nebo z vrchu od mostu na Rehovicë, odbočka je nenápadná, chvíli poté, co se cesta oddělí od řeky. Ovšem tato cesta je velice slušný oslí tankodrom. Cesta z Grepcke do Ličetu je za deště neprůjezdná.





Pohoří Ostrovica, jižní Albánie

Trasa: Čorovode - Gjerbes a zpět

Délka: asi 60 km

Popis: cesta pohořím Ostrovica

Z Čorovode stoupá silnice kolem římského mostu a pak šotolina prudce do hor, přes sedlo, kolem lomu a kolem pomníku s výhledy na pohoří Ostrovica. Cesta končí ve vesnici Gjerbes, kde jsou hospůdky. V horkém létě se dá pokračovat údolím řeky Tomorricës do Gramsh. Jede se ale doslova řekou, která je vyschlá.

Druhá varianta je přejet řeku Tomorricës na protější hřeben pod horu Cuka e Banjës a z hřebene se spustit do údolí Devoli.





Kaňon Devoli, jižní Albánie

Trasa: Shtepaj - Gramshi - Moglica - Maliqi

Délka: asi 200 km, jeden den

Popis: kamenitá cesta nádherným kaňonem

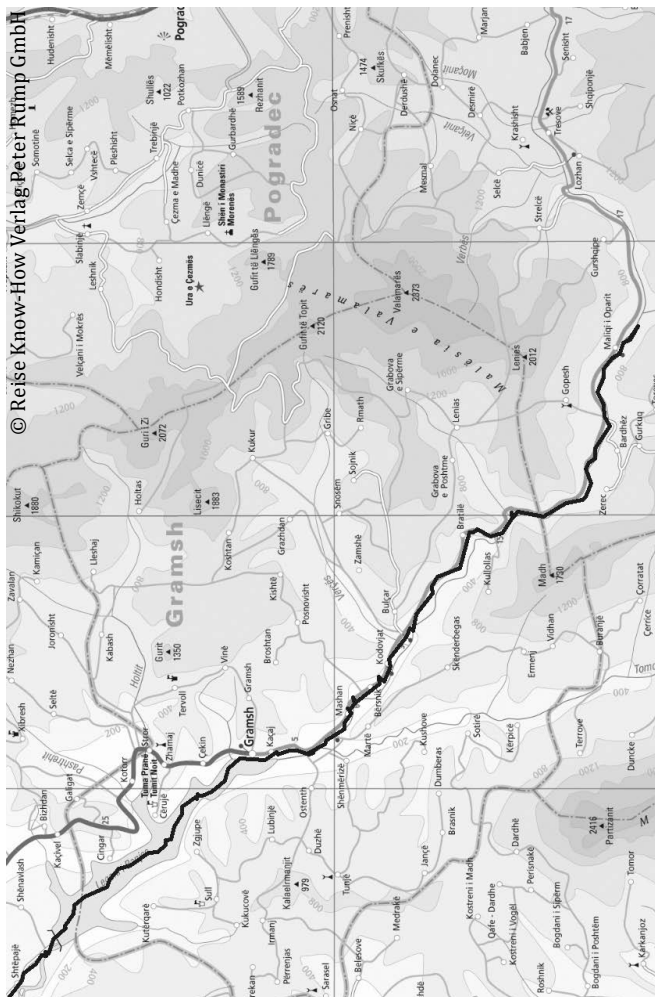
Kaňon řeky Devoli mezi Shtepaj a Maliqi je krásný, skalnatý a divoký. Téměř celou trasu cesta kopíruje původní římskou stezku.

Z města Shtepaj se dejte kolem neexistující přehrady, ze které je pouze hráz. Je značena ve všech mapách a i silnice jsou značeny kolem, ale přehrada není napuštěna a silnice vedou po dně. V roce 2009 se zdálo, že se na přehradě dělá průzkum, a tak se možná chystá její dostavba.

Cesta pokračuje přes městečko Gramsh a zakousne se spolu s řekou do kaňonu. Vedle cesty bude zřícený buldozer, jehož řidič si vždy přál mít klidné zaměstnání. A pak už jen spoustu kilometrů divokým kaňonem po šotolině.

V horní části se údolí trochu otevírá, po levé straně jsou bývalé uhelné doly. Cesta končí v Maliqi.





Podél Makedonské hranice

Trasa: Librazhd - Stërblevë - Osteni Vogël - Tučep - Čerenec - Shupenzë

Délka: asi 70 km, půl dne

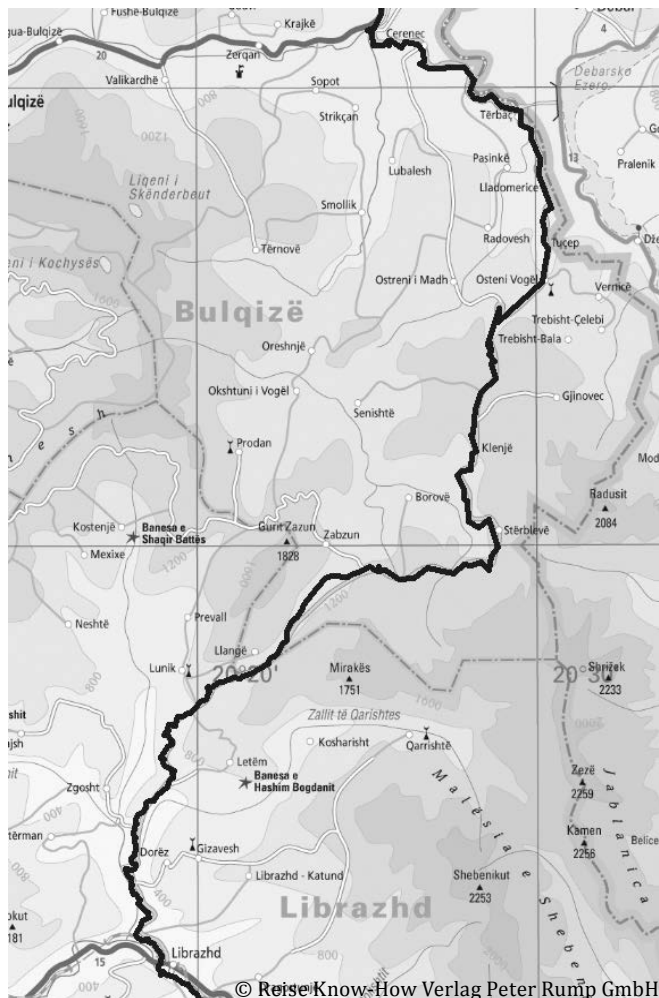
Popis: krásná cesta horami kolem Makedonské hranice

Z Librazhd se vyjíždí přímo přes náměstí, ptejte se na cestu do Peshkopi. Cesta je silně kamenitá, stoupá do hor. Na hřebenech jsou krásná místa na spaní. Navigace není složitá, držte směr.

U vesnice Tërbač si povšimněte křišťálově čisté řeky, která vytéká z přehradní hráze přímo u hranice v Makedonii.

V roce 2009 se z Librazhd začínala stavět nová silnice.





Údolí Drinit Të Zi, východní Albánie

Trasa: Peshkopi - Kuben - Rreth-Kale - Arras - Lugaj - Zall-Reč - Mustafaj - Kukës

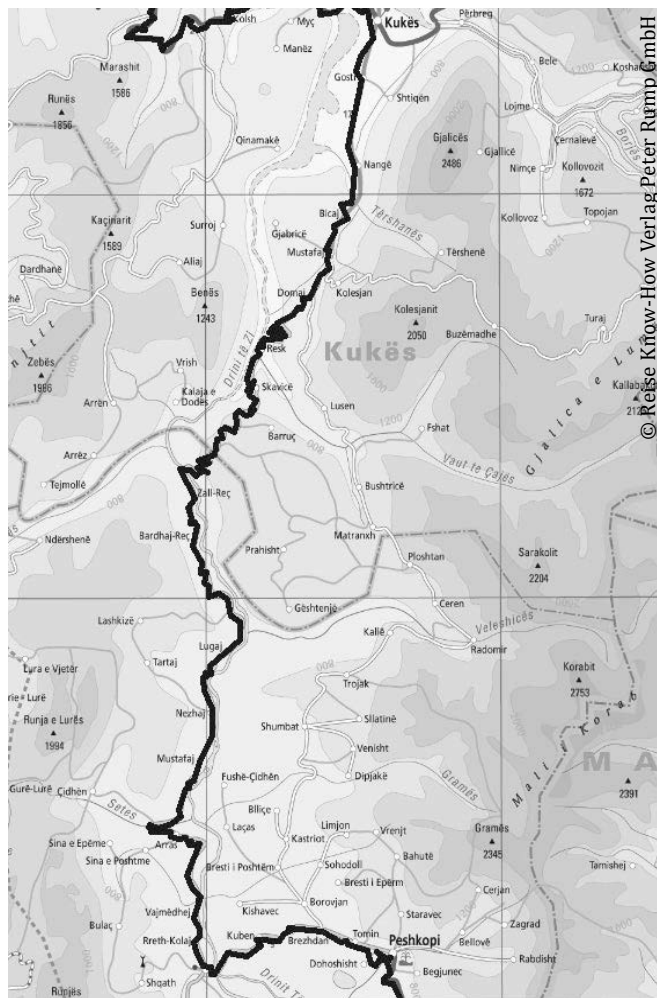
Délka: asi 80 km, půl dne

Popis: trasa krásným údolím řeky Drinit Të Zi, cesta je většinou vysoko nad řekou.

Za Kubenem přejedete most, za mostem doporučuji restauraci. Pak doprava na Arras, tady jsou rybí sádky a také restaurace. Pak pořád za nosem a asi po 20km je další most. Za ním se cesta vyhoupne do sedla, pak ještě jednou dolů a nahoru a skončí v Mustafaj, kde začíná asfalt až do Kukës.

Touto trasou jezdí linkové autobusy Peshchkopi - Kukës...





Pod horou Korabit, východní Albánie

Trasa: Peshkopi - Kastroit - Trojak - Radomir - Bushtricë - Domaj - Kukës

Délka: 100 km, půl dne

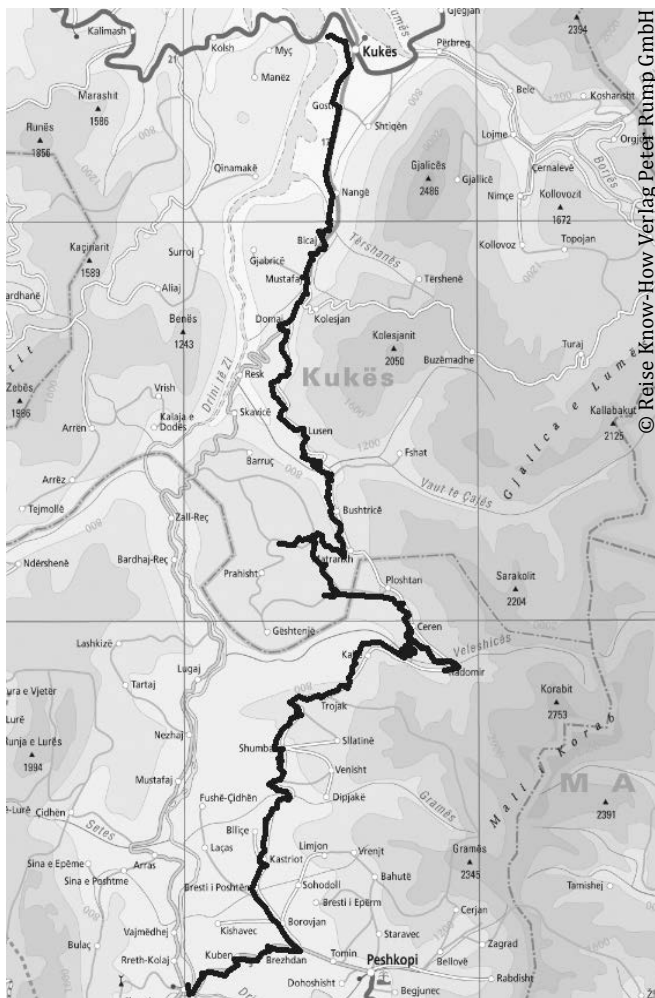
Popis: alternativní trasa k předchozí trase údolím Drinit Të Zi

Z Peshkopi (albánsky pstruh se řekne „peshk“, tak to je asi městečko „Pstruží“) až do Kastroit je asfalt, pak pohodlná šotolina. Za mostem přes Veleshicës se cesta zhorší a prudce stoupá do kopce. Vesnice Radomir, která je přímo pod masivem Korabitu je bokem od cesty, je potřeba si trochu zajet. Přímo ve vesnici Radomir jsou dvě úžasné sýrárny.

Další cesta se točí horami, místy se špatně hledá, ale ptejte se místních.

Z Kukës doporučuji pokračovat po levém břehu řeky Drin vyhlídkovou cestou, která je asfaltová, do Fierze a pak trajektem do Komani nebo po silnici do Valbone.





Jezera Lurë, střední Albánie

Trasa: Peshkopi - Arras - Lura a Vjetër - Lurská jezera - Qafa Murrës - Lukan - Selishtë - Peshkopi

Délka: 80 km, celý den, raději plánujte dva

Popis: lurská jezera jsou obtížně přístupná. Doporučuji volit trasu v popsaném směru. V opačném směru je velmi obtížný výjezd do hor.

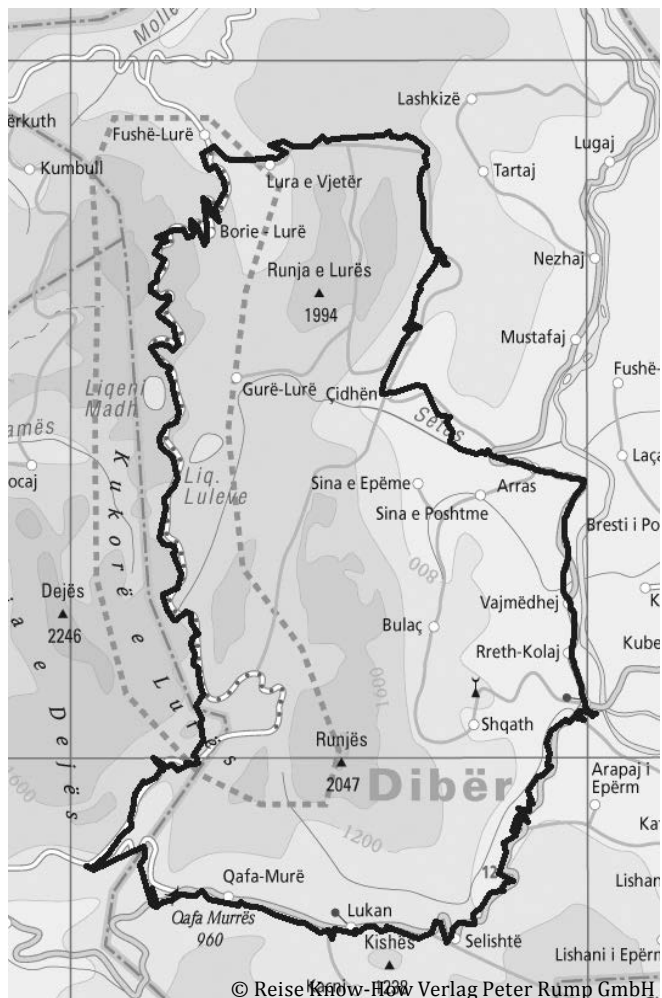
Od pstružích sádek v Arras vystoupáte přes hřeben do vesničky Lura-a-Vjetër. Cesta je špatná, prudce stoupá, ale je sjízdná.

V Lura a Vjetër je možné se občerstvit a možná i přikoupit nějaké zásoby. Začátek další cesty se velmi špatně hledá, zeptejte se místních. Cesta prudce stoupá na hřeben Kukorë Lurës.

Dále se nedá zabloudit, ale trasa může být velmi náročná. Od posledního jezera je velmi špatná, prudká zkratka přímo dolů. Vyplatí se najít cestu severněji lesem, která vede po úbočí údolí. V mapce je zkratka i cesta dobře vidět. Z Qafë-Mure je cesta sice špatná, ale dobře sjízdná.

Vrátíte se zpět k mostu pod Peshkopi, dejte si pstruha.





Údolí Valbone, severní Albánie

Trasa: Bajram Curri - Valbone - Rrogam a zpět

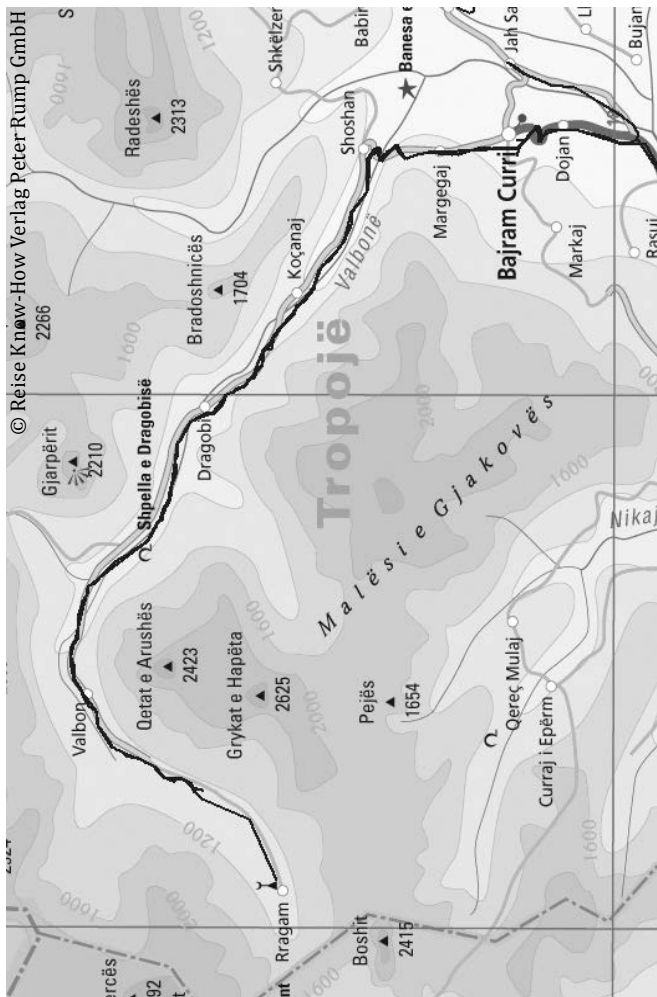
Délka: 40 km

Popis: jedno z nejkrásnějších údolí Albánie

Údolí Valbone už dávno není, co bývalo. Dříve zcela zapomenuté, divoké a těžko přístupné údolí. Dnes se staví asfaltka až do Valbone a nad Valbone je velký kemp. Přesto je ale celé údolí nádherné a stojí za návštěvu.

Rozhodně je zajímavé vyjet z Valbone, kde končí pevná cesta, řečištěm až do osady Rrogam a tam někde přespát. V okolních horách je zajímavý pěší výlet k jezírku u Cerem, případně pěší přechod do Thethi. Tuto túru ale nepodceňte a plánujte na více dní.





Pohoří Bjeshket e Namuna / Prokletije

Trasa: Koplik - Bogë - Theti - Nicaj-Shale - Lotaj - Kir - Prekal - Skodër

Délka: 130 km, dva dny, ale je škoda v horách nezůstat déle.

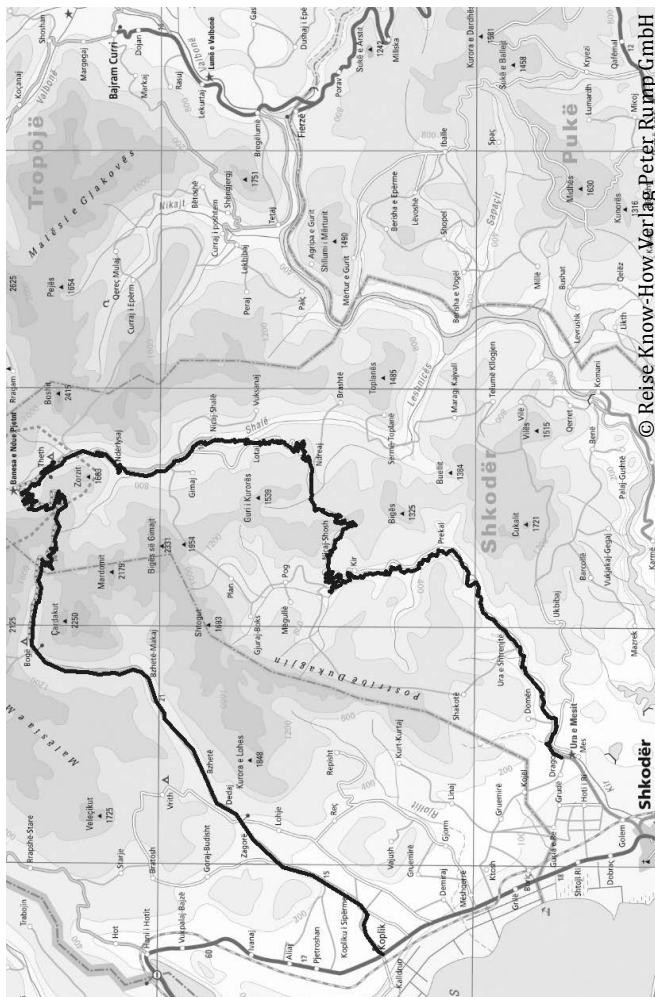
Popis: albánské Alpy - pohoří Bjeshket e Namuna / Prokletije - nejkrásnější pohoří v Albánii. Současně je to nejopuštěnější a nejdivočejší část Albánie.

Z Kopliku až do Bogë je už nová asfaltová silnice. Z Bogë dál je velmi zábavná cesta pro terénní auta do Thethi. Z Thethi se dá pokračovat divokým kaňonem po proudu řeky do Ndërlysaj. Zde je na přítoku hezký vodopád a asi 5 km proti proudu druhý zvaný Capri. Ve vesnici žijí výborné rodiny Rrok a Dedë a poskytují ubytování.

V okolí Thethi a Ndërlysaj jsou od roku 2009 vyznačené nové turistické stezky.

Další cesta přes Nicaj, Lotaj a Kir je docela náročná i pro terénní auto. Počítejte s velmi nízkou rychlostí a zejména v kaňonu pod Kir jed'te velmi opatrně.





Kaňon Cermit, severní Albánie

Trasa: Koplik - Hot - Rrapshë-Stare - Brojë - Tamarë - Lëpushë - hranice u Vermosh - Gusinje

Délka: 120 km

Popis: cesta opuštěným koncem Albánie, výborná eventualita pro vstup nebo výstup ze země

Asfalt skončí pár kilometrů za odbočkou z hlavní silnice. Pak pokračuje dobře sjízdná šotolina. Ze sedla klesají krásné a dramatické serpentiny do údolí řeky Cermit.

Nad Tamarë jsou sádky se pstruhy, vpravo nad řekou si všimněte akvaduktu prokopaného ve skále.

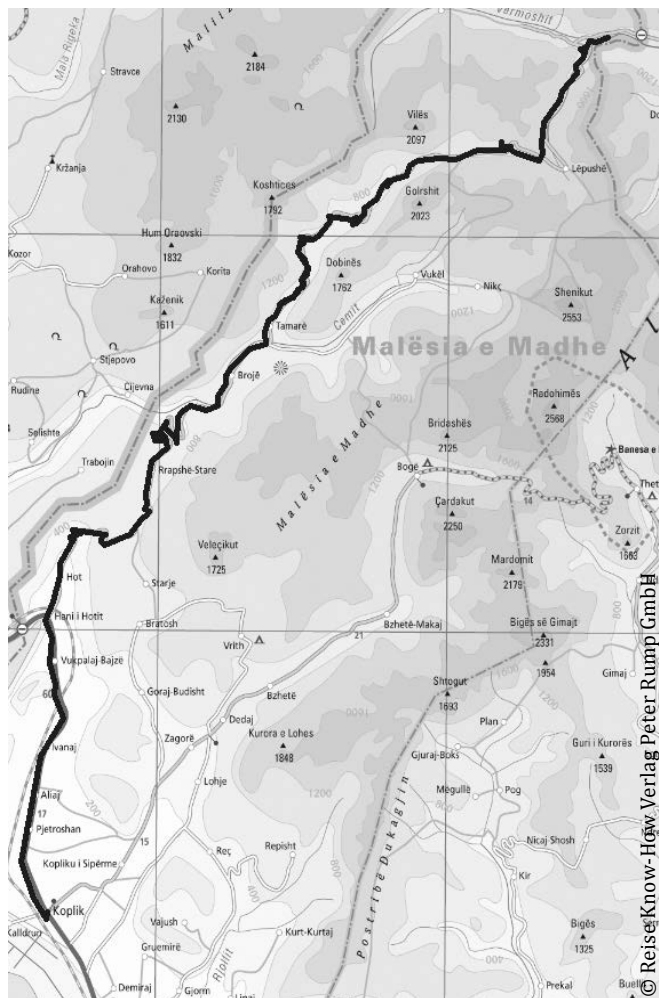
Z Tamarë bývala průjezdná zkratka do Bogë, ale před dvěma lety jsem dostal informaci, že je zavalená.

Nad vesnicí Selce stoupá cesta dramatickými skalami, které se sesypaly zřejmě při zemětřesení.

V Lëpushë je občerstvení a pak už jen hranice. Albánští celníci jsou v pohohě, Černohorci jsou komisní a důkladní.

U města Gusinje nesmíte vynechat „Oko Skákavice“ - silná vyvěračka křišťálové řeky, doptejte se místních.





Trajekt Fierze - Komani

Toto sice není trasa pro terénní auta, ale je to taková atrakce, že jí nelze vynechat.

Trajekt jede po přehradě na řece Drin. Dříve byl jedinou možností pro dopravu mezi Kukës, Bajram Curi, Kosovem a pobřežím. Jezdily pravidelně dvě lodě až čtyřikrát denně. Dnes je z BajramCuri nová silnice a staví se dálnice, a tak je provoz omezen na jednu loď denně. V létě možná jezdí ještě jedna odpoledne, ale není to jisté. Trajekt z Fierze vyráží asi v 6 hod ráno a zpět z Komani v 10 hod. Tyto časy ale rozhodně ověřte u místních.

Kapitán lodi si vždy veze cisternu plnou benzínu, zajímavé je, že z hor na pobřeží. Majitelé lodi si pak během plavby na kapitánském můstku dělí vybrané peníze.



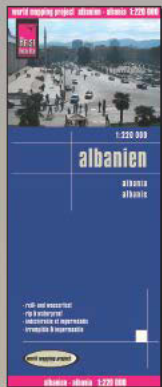
Slovníček

prosím	ju lutem	1	nje
děkuji	faleminderit	2	dy
dobrý den	mirëdita	3	tre
nashledanou	mirupafshim	4	kater
ano	po	5	pesë
ne	jo	10	dhjetë
dobře	mirë		
špatně	keq		
dnes	sot		
zítra	nesër		
kdy?	kur?		
kde, kudy?	ku?		
jak daleko?	sa larg?		
kolik stojí?	sa kushton?		
pivo	birra		
pstruh	peschk		
voda	uj		
chleba	buk		
nerozumím	nu kuptoj		
tady	këtu		
tam	atje		
vlevo	majtas		
vpravo	djathtas		
přímo	drejt		
cesta	rruga		
most	ura		
kopec	kodra		
vesnice	fshat		
shëndet	pozdrav při kýchnutí		

Poznámky:

world mapping project maps by REISE KNOW-HOW

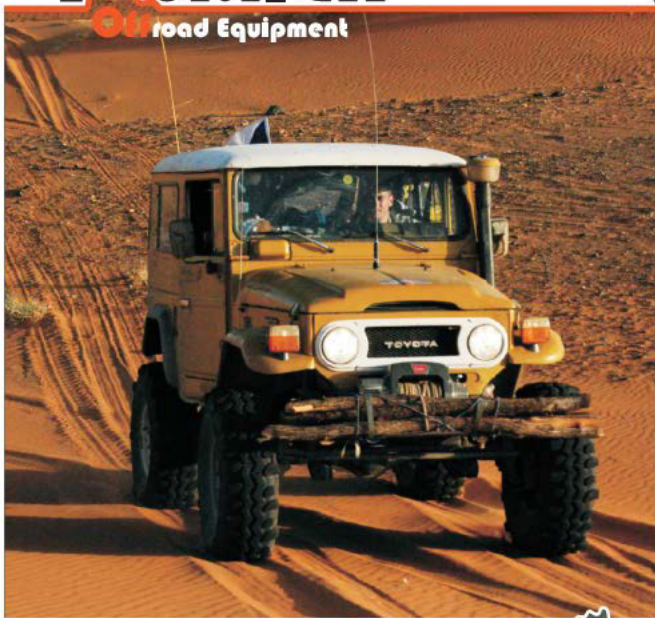
- > more than 150 titles
- > worldwide coverage
- > accurate high-quality cartography
- > printed on rip- and waterproof material
- > easy-to-read map layout
- > frequent updates
- > digital versions available



www.reise-know-how.de

TOOMICH

Offroad Equipment



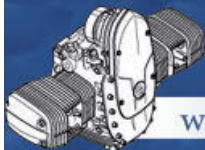
www.toomich.cz

info@toomich.cz

+420 602 855 054



Wunderlich®
complete your BMW.



CAR SERVIS s.r.o.

www.bmw-trade.cz

- Opravy a servis motocyklů BMW.
- Originální náhradní díly BMW na všechny modely od roku výroby 1970.
- Doplnky od firmy WUNDERLICH na motocykly BMW.
- Pneumatiky METZELER, PIRELLI a CONTINENTAL.
- Stavba a připojení postranních vozíků k motocyklům BMW.

Tel: 267 314 338
Mob: 775 340 048
carservis@atlas.cz





expediční
trička
mikiny
bundy

www.potisk.com



Expediční výbava pro vozy 4x4

✦ navijáky

✦ safari snorkely

✦ podvozky

✦ autostany

www.shop4x4.cz

READY TO » RACETOOL

NEJVĚTŠÍ PRODEJNA KTM V PRAZE.
KOMPLETNÍ SORTIMENT, KVALITNÍ SERVIS.

THE WORLD OF **KTm** »



RACE TOOL s.r.o., Vrbova 19, Praha 4, Braník
www.racetool.cz, 225 110 936, ktm@racetool.cz



APEX-WM

VÁŠ PARTNER PRO STAVEBNICTVÍ

Zajišťujeme služby od přípravy až po realizaci stavby na klíč.

Můžeme zajistit také subdodávku dílčích stavebních prací v jakémkoli rozsahu pro dodavatele staveb, dodavatele stavebních prací, dodavatele technologií nebo přímo pro jednotlivé odběratele.

Projektovou dokumentaci připravujeme ve spolupráci s autorizovanými projekčními firmami.

Provádíme kompletní koordinaci veškerých prací včetně služeb stavebního dozoru.



APEX-WM s.r.o.

Kremličkova 7/975, Praha 4, 140 00

Provozovna:

Topolová 330, Ohrobec, 252 45 Zvole u Prahy

Kontaktní osoba: Roman Hrabě

tel: +420-603465320

tel./fax: +420-241441254

e-mail: info@apex-wm.cz



www.touratech.cz
TOURATECH

**INFO FOR
ADVENTURE**

DOPLNKY A VÝBAVA NA SILNICI I DO TERÉNU GPS SPECIALISTÉ

Touratech již 20 let vyrábí a dodává technické doplňky a cestovní vybavení do 26 zemí světa. Dva katalogy (hlavní adventure a Streetline touringový) nabízí více než 4500 výrobků pro všechna populární cestovní endura i vybrané touringové motocykly. Oba katalogy vám zašleme bezplatně.

TOURATECH
streetline



Pokud žádáte evropskou kvalitu výrobků, vyvíjených ve spolupráci s výrobcí motocyklů a prakticky ověřované mnoha cestovateli i rallye jezdci, maximální podporu a služby, TOURATECH je vaše cesta. V našem katalogu preferujeme evropské výrobky a naše továrna je zásobovaná energií výhradně z obnovitelných zdrojů.

www.touratech.cz

**Vybavíme Vás
i Váš stroj na jakoukoliv
cestu po silnici, šotolinou,
pískem i bahnem, v horku
i v chladu, v Evropě, Africe ...**



GARMIN

TOURATECH-CZ, Modletice 142, Říčany, D1 exit 11 - směr Jesenice
tel. (10:00-18:30h): 602 100677, 724 984904, 602 349970
GPS: N49° 58.357' E14° 35.350'
www.touratech.cz

NetworkLogin

802.1x
Zabezpečení počítačové sítě

STOP!

**CIZÍ POČÍTAČ
VÁM NESMÍ
DO SÍTĚ**

www.compunet.cz

*Sláva
kapitalismu!
Stop socialismu.*



www.idmz.cz



Každému co jeho jest. IDMZ reklamní agentura.

ALBÁNIE

ZEMĚ ORLŮ

FILIP WEBER

„Albánie - divoká a neznámá země, vysoké hory, hluboké kaňony, zapadlé vesnice, špatné cesty, drsní horalé a krevní msta. Tento průvodce off-road cestování přibližuje Albánii jako přátelskou zemi s výbornými a pohostinnými obyvateli.

Cesty v Albánii jsou až na výjimky kamenné nebo blátivé, postavené ještě za Turků. A to je pravý ráj pro cestování s terénním autem nebo enduro motocyklem.“



PRŮVODCE OFF-ROAD CESTOVÁNÍ



9 788025 464601